БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряат-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Буряат-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 98 (7098)
АПРЕЛИИН 26
ВТОРНИК
1955 он

Сэн 20 мүнгэн.

Советскэ Союзай ажалшад! Коммунистическэ партиие ба Советскэ правительствые тойрон улам нягтаар жагсая, коммунистическэ общество байгуулха агуухэ хэрэгтэ манай хүсэнүүдые ба зохёон байгуулхы эршэ зоригые элсүүлэн хандуулая!

(1955 оной Майн 1-дэ зорюулагдаhан КПСС-эй ЦК-гэй Уряанууднаа).

Түсэблэлгын шэнэ гурим колхозой ажахые хүгжөөхэ ехэ арга боломжонуудые бии болгоно

Ойрын 5—6 жэлэй туршада ороо- тарянай нэгэ жэлэй валовой улуулбарие 10 миллиард пүүд- доошо бэшэ, малажалай продуктнуудые үйлэдбэрилгэ -хоёрhоо үлүүгээр ехэ бол- гэhэн зорилго КПСС-эй ЦК- январска Пленум табиhан бай- . Малажал ехэтэй манай респуб- колхозууд, МТС-үүд, совхо- мяха, hү, ноохо, үндэгэ ехээр абдаг болохын тулада тэмсэхэ зо- тотой.

«Хүдөө ажахые түсэблэдэг мүнөө- ёhые хубилгаха тухай» тогтоол КПСС-эй Центральна Комитет ба ССР-эй Министрнүүдэй Совет ба- абаа. Энэ тогтоол хадаа оро- арад зонине хүдөө ажа- продуктнуудаар, хүнгэн бо- эдеэ хоолой промышленностиие эдээр хангахын тулада хү- ажахые хурдан түргэнөөр хүг- дэбжээлгэдэ колхознигуул, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй зохёон бай- зориг үүсхэлые бадаруул- туhа хүргэнэ.

Товарна продукци абалга хадаа хүдөө ажахые түсэблэлгын шухала зүйлынь болохо ёhо- . Шэнэ гуримай ёhоор, кол- МТС-үүдтэй хамта түсэ- табидаг болоо. Малай тоо гү, али таригдаhан та- гектарай тоо бэшэ, харин малажалhаа, тарянажалhаа абтаха продукци түсэблэгдэхэ ёhотой. Тии- энэ абаhан продукцинь гүрэн- тушаалгата ёhоор тушааха, худалда- колхозуудай болон колхознигуу- доторой хэрэглэлые хангаха ёhотой. Зүбөөр зохёогдоhон тү- хадаа элдүүриин газарай 100 гектарhаа малажалай, тарянажа- продукци ехээр абалгые хангаха байна.

Хүдөө ажахын артельнүүдэй нии- ажахые эрид хүгжөөхэ хэмжээ- ябуулганууд мүнөө республикын колхозуудта хэгдэжэ байна. Мал- хүгжөөхэ, культура бүхэ- тарилга хэхэ тухай машинно- тракторна станцинуудтай хамта кол- колхознигуудай зохёоhон түсэб колхо- правленинүүдтэ зүбшэн хэл- , колхознигуудай хамтын суг- дээрэ баталагдаа. Колхоз- , МТС-үүдэй хүдэлмэрилэг- , хүдөө ажахын мэргэжэлтэд КПСС-эй ЦК-гэй январска Плену- тогтоолые шудалха зуураа, хү- ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй ур- табигдаhан харюусалгата зорил- дүүргэхэ талаар шэнэ арга бо- ломжонуудые элирүүлнэ.

Прибайкальска аймагай колхо- малажалые саашадань хүг- түсэблэхэдөө 1959—60 онуудта бэшэ, харин 1955 ондо мяха ехээр абаха тухай анхарал хандуулаа.

Прибайкальска аймагай колхозууд жэлдэ үнеэн бүриhөө 1100 кило- hү haaxaap хараалба. Энэ аймагай малажалай хүдэлмэрилэг- хараалhан түсэбөө дүүргэхын эрид шангаар тэмсэжэ байна. жэлэй үнгэрhэн 6 hара соо аймагай колхозууд үнеэн бүриhөө килограмм hү haaгaa. Тэрэнь ондо эдынхиhээ 166 килограм- ехэ болоно.

Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхоз 1955 ондо мяха абалга 3 да- , Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз нэгэ жэл соо hү хоёр дахин, Ториин айма- «Улаан Тори» колхоз 1956 ондо хайшалалгые 2 дахин ехэ бол- гэжэ хараалаа. Малажалhаа шэмэ абалгыень нэгэ — хоёр туршада 2 дахин ехэ болго- хараалhан жэшээнүүд горьтой- дэбжэлтэ мүн.

Гэхэтэй хамта, зарим аймагууд, колхозууд, 1955—1956 онуудта малажалhаа ашаг шэмэ абалгые хоёр дахин ехэдхэхэ дүүрэн арга боломжотой байгаад, хэмжээ-ябуулганууд соогоо энэ болзорые 1959—1960 онууд хүрэтэр ямаршье үндэhэгүйгөөр hунааhан байна. Баргажанай, Мухаршэбэрэй аймагуудта иимэ баримтанууд үзэгдэнэ. 1955—1960 онуудта хүдөө ажахые хүгжөөхэ талаар КПСС-эй Баргажанай айкомой пленумэй баталhан хэмжээ-ябуулганууд дотор 1956 ондо 1954 онойхиhоо 140 центнерээр бага мяха абахаар хараалагдана. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоол дотор эригдэhэнэй ёhоор 1960 ондо мяха абалгые хоёр дахин ехэ болгохо зэргэтэй аад, миин лэ 1954 онойхиhоо 47 процентээр ехэ болгохо гэжэ хараалhан байба.

Ажахыгаа саашадань хүгжөөхэ түсэб табихадаа республикын олохон колхозууд хүдөө ажахын үйлэдбэриин продуктнуудые абалга эрид ехэдхэхэ арга боломжонуудаа хүсэд элирүүлнэгүй. Шэнэ газар ашаглалга, сабшалангай болон бэлшээриин газарые үргэдхэлгэ, уhалагдадаг газарай талмайе ехэ болголго, зүгын, ангай, садай ажал гэхэ мэтэ хамhабариин hалбаринуудые эрхилэлгэ түсэбүүд дотор хараалагдадаггүй байна.

Малай ашаг шэмэ дээшэлүүлгэ тэжээлэй база байгуулгаhаа болохо байна. Малаа тэжээлээр хангажа шадаал хадаа колхозууд hү, мяха, ноохо, үндэгэ ехээр абадаг болохо байна.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин үндэhэ hуури бологшо ороохо тарянай ажахые саашадань дэбжээнгүй малажалhаа ашаг шэмэ ехээр абтахагүй гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум тэмдэглэhэн байна. Бүхы талмай дээрэ ороохото культурануудай ургасые дээшэлүүлхэтэйгээ хамта ороохо таряа үйлэдбэрилгые ехэ болгохо, малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ кукуруза шиидхэхы үүргэтэй байна. Республика дотор кукуруза тариха арга боломжо бүхы аймагуудта бии гээшэ. Үнгэрэгшэ жэлдэ Прибайкальска аймагай олохон колхозууд кукурузын гектар бүхэнhөө 300—500 центнер ногоо хуряаhан байна. Энээнэй ашаар энэ үбэл тус аймагай колхозууд үнеэдhээ hү haaлгa ехэдхэжэ шадаа. Мүнөө жэл республикын колхозууд кукуруза тарилга ёhотоор хэжэ эхилхэнь. Тиимэhээ энэ культурын тарилгые хүсэд үтэгжүүлэгдэhэн, hайн газарта, квадратно-гнездовой аргаар хэхэ шухала. Тиихэдээ тэрэнэй хойноhоо харууhалга hайнаар эмхидхэгдэхэ зэргэтэй. Кукурузын эдеэшэнтэhэн буурсаг болон ногоогоор силос дарахын тулада колхозууд силоснэ барилганyудые хэхэ ёhотой. Энэ хүдэлмэриие хойшолуулжа болохогүй.

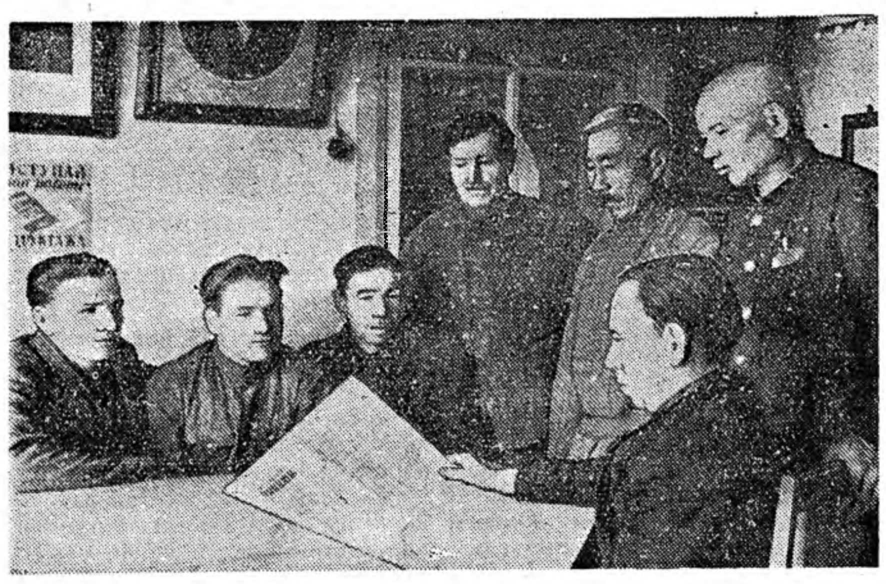
Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй болон новаторнуудай дүй дүршэлые, наукын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлгэ, колхознигуудай болон хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй үүсхэл эрмэлзэлые үргэнөөр дэлгэрүүлгэ колхозуудай зохёоhон түсэб соо хараалагдаха зэргэтэй.

Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха талаар хараалагдаhан хэмжээ-ябуулгануудые дүүргэхэ хэрэгтэнь республикын МТС-үүд колхозуудта бодото туhаламжа үзүүлхэ ёhотой. Түсэблэлгын шэнэ ёhо гурим хадаа хүдөө ажахын бүхы hалбаринуудые амжалтатайгаар хүгжөөхэ ябадалда туйлай ехэ удхашанартай. Тэрэ хадаа колхозуудай газараа зүбөөр, ашагтай туhатайгаар хэрэглэжэ, ойрын 2—3 жэлэй туршада малажалай болон тарянажалай продуктнуудые абалга хоёр дахин ехэдхэхэ арга олгоно.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ

СССР-эй Министрнүүдэй Совет 1942 оной майн 26-да баталаг- Англо-Советскэ Договорые бо- тухай дурадхал, мүн 1944 декабриин 10-да баталагдаhан -Советскэ Договорые бо- тухай дурадхал СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ гэжэ урда тээнь хэблэлдэ гэдээ hэн.

-Советскэ Договорые болюулха тухай, мүн Франко-Советскэ Договорые болюулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалые хаража үзэхэ байhантаяа дашарамдуулан СССР-эй Верховно Соведэй Президиум хадаа дурсагдаhан дурадхалнуудые СССР-эй Верховно Соведэй, Союзай Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдые эрхилхэ Комиссинуудай үзэмжэдэ дамжуулан үгөө.

Уласхоорондын hайндэр—Майн нэгэндэ зорюулагдаhан Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй Уряануудые манай республикын ажалшад халуунаар угтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын судна заhабарилгын заводой модо болбосоруулгын цехын нормировщик М. П. Казаков хүдэлмэришэдтэ КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудые уншажа байна.

А. Мантаевай фото.

Майн 1-дэ зорюулагдаhан КПСС-эй ЦК-гэй Уряануудта республикын ажалшад ажалай амжалтануудаар харюусана

Түсэбhөө гадуур 6000 кубометр

Хандагайн леспромхоз республикымнай түрүү леспромхозуудай нэгэн юм. Модо бэлэдхэл намар-үбэлэй үнгэрэгшэ сезон соо тус леспромхозой модошод hайн амжалта туйлаа. Тэдэнэр байгша оной түрүүшын квартал соо 4400 кубометр модо түсэбhөө гадуур бэлэдхээд, шэрэhэн байна. Энээниие нёдондо жэлэй тэрэ үеынхитэй жэшэхэ болоо haa, хэдэн мянган кубометрээр дээшэлhэн байха юм.

Леспромхозой модошод Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсана. Участок бүхэнэй коллектив өөhэд хоорондоо мүрысэн хүдэлмэрилнэ. Нүхэр Боягай хүтэлбэрилдэг модо бэлэдхэлгын Наран гэжэ пунктын коллектив мүрысөөнэй түрүү hуурие эзэлжэ ябана. Энэ пунктынхид нэгэдэхи квартал соо 3200 кубометр модо түсэбhөө гадуур Эхэ оронойнгоо барилгануудта үгэжэ шадаа.

Мастерска участогуудай хоорондо дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ нэгэдэхи Үлэнтын участок түрүүлжэ ябана. Мастер нүхэр Бурлаков модошодойнгоо хүдэлмэриие цикличностиин графигаар эмхидхэжэ, ажалай бүтээсые ехээр дээшэлүүлээ.

Леспромхозой электрохюрөөшэд ба модо таллуулагшадhаа мүн шофёрнууд гээгдэнэгүй. Бүхы шофёрнууд тус бүридөө дээшэлүүлэгдэhэн уялгануудые абанхай, хоорондоо мүрысэнэ. Шофёрнууд нүхэд Авдеев, Дылыков, Швецов, Леонов болон бусад үдэр бүхэндэ хоёр нормо дүүргэдэг байна. Модо шэрэлгые түргөөр ябуулха хэрэгтэ ашаа тээгшэд ехэхэн үүргэ эзэлнэ. Тиимэhээ леспромхозой дээдэ складуудта автомашинада модо тээлгэ зүбөөр эмхидхэгдэнхэй. Ашаа тээгшэд нүхэд Дёмин, Павлов, Скворцов гэгшэд кранууд болон бусад механизмуудые шадамараар хэрэглэжэ, заахан шье haaдгүйгөөр автомашинануудта модо тээжэ ябуулна. Иигэжэ Хандагайн леспромхозой модошод Майн нэгэниие угтажа байна.

А. Григорьев.

Ажалай вахтада жагсанхай

Түмэр замай Гусиное Озеро станциин депогой коллектив Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Нүхэр Школенкын хүтэлбэрилдэг цех депогой коллективэй дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ түрүүлэн ябана. Энэ цехынхид үнгэрэгшэ hарада нэгэ паровоз даалгабариhаа гадуур заhабарилжа гаргаhан байгаа. Үдэр ерэхэ бүри машинистнуудай ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. Паровозно машинист нүхэр Урнышев ажалай вахтада жагсаhанhаа хойшо паровозойнгоо техническэ скоростиие нилээд түргэдхөө. Тиин арадай ажахыда хэрэглэгдэжэ байhан ашаа шэрэлгые график соонь ябуулна.

Ажалай новаторнууд нүхэд Аблязов, Головин, Рудченко гэгшэд паровозно котёлнуудай заhабарилга дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа апрелиин түрүүшын үдэрнүүдhээ халаан бүхэнэйнгөө нормые 160—170 процент дүүргэнэ. Тэдэнэрэй заhабарилhан котёлнууд гансал hайн шанартай байдаг юм. Мүн котёльщигуудhаа арматурна цехынхид гээгдэнэгүй. Цехын слесарьнүүд паровозно детальнуудые графигай ёhоор гүйсэд заhабарилдаг.

Б. Ширеторов.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫЕ ОРОЙТУУЛАНГҮЙГӨӨР ХАhА САГ СООНЬ ЭХИЛЭЕ!

Түрүүшын хэдэн гектарнууд

СУУЛГА. (Телефоноор абтаба). Мухаршэбэрэй аймагай Суулгын МТС-эй механизаторнууд хабарай полевой хүдэлмэринүүдые эмхитэйгээр эхилээ. Энэ МТС-эй харьяата Маленковой, Молотовой, Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозуудай полинууд дээрэ хахалалга, борнойлго нэгэн доро ябуулагдана. Ворошиловай нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг Бадмажап Шойнзоновой хүтэлбэрилдэг 5-дахи тракторна бригада 100 гектар борнойлжо, шиит нойто баряа. Тус бригадын түрүү тракторист Иван Калашников «ДТ-54» маркын трактораар халаанайнгаа даалгабарие 200 процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Тус МТС-эй 10 тракторна бригаданууд түрүүшын хэдэн арбаад гектар хара пар хахалhан байна. Маленковой ба Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта hаяын үдэрнүүдтэ ороохото культурануудай тарилга эхилхэнь.

* * *

НОВО-СЕЛЕНГИНСК. (Телефоноор абтаба). Сэлэнгын МТС-эй харьяата колхозуудта эртын борнойлго дүүрээд, ороохото культурануудай тарилга эхилбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хүдэлмэрилдэг 5-дахи тракторна бригада (бригадирынь Шагдыров) хабарай хара таряа тарижа байна.

Тэрэшэлэн Тельманэй, XVIII партсъездын нэрэмжэтэ колхозууд тарилга хэжэ эхилхэнь.

Дутагдалнуудаа дары зайсуулха хэрэгтэй

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Аймагай бүхы колхозууд эртын тарилгада жэгдэрэн оробо. Молотовой нэрэмжэтэ колхозой поли дээрэ хүдэлмэрилжэ байhан Үшөөтэйн МТС-эй механизаторнууд тарилгын түрүүшын үдэрhөө эхилэн, эршэмтэй шангаар ажаллажа, үдэр бүриингөө даалгабари үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэд Василий Каленов, Иван Шишмарев гэгшэдэй тракторна бригаданууд хамта дээрээ тус колхозой поли дээрэ 600 гаран гектарта тарилга хээд байна.

Гэхэтэй хамта, зарим колхозуудта тарилгын хүдэлмэри унжагайруулагдана. Кировэй, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозууд полевой стан болон вагончигуудые түхеэрээгүй байhан дээрэhээ механизаторнуудые майхан соо байлгана. Тэндэнь пеэшэнгүй, хүйтэн. Тиимэhээ механизаторнууд хэдэн километрын газарта байhан гэртээ ошожо хонодог, эдеэлдэг байна. Тиигэжэ ехэхэн сагаа гээнэ. Мүн Сталинай нэрэмжэтэ колхоз (Борьёо) тракторна вагончигуудаа малайнгаа фермэнүүд дээрэ абаашажа хаяжархёод, тэрэнээ асарангүй механизаторнуудые байраар хангаагүй байха юм. Дурсагдаhан колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд эдэ дутагдалнуудаа дары зайсуулжа, полевой стан болон вагончигуудаа hайнаар түхеэрхэ уялгатай.

Аймаг дотор кукуруза тарилгада бэлэдхэл эмхитэйгээр ябуулагдана. Цагаан-Усанай МТС-эй дэргэдэ кукурузын тарилгашадай семинар үнгэргэгдэбэ. Тэндэ МТС-эй главна агроном нүхэр Вощковес кукуруза тарилгаар лекци хэлээ. Семинарта хабаадагшад поли дээрэ гаража, кукуруза квадратно-гнездовой аргаар тарилгые хараба. Чапаевай, Кагановичын нэрэмжэтэ болон «Коммунизм» колхозууд кукуруза тарилгада илангаяа hайнаар бэлэдхэнэ. Эдэ колхозууд кукуруза тариха шэнэ газар элдүүрилжэ эхилээ. Бүхы колхозуудта кукуруза тариха звенонууд эмхидхэгдээд, полинууд дээрээ агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэжэ байна. Жэшээнь, Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз кукуруза тариха hайн газарнуудые шэлэжэ олоо. Эндэ кукуруза тариха звено хүдэлмэрилнэ. Звеное Мария Шадрина хүтэлбэрилдэг. Звеногойхидто трактор, сеялкэ, культиватор үгтэнхэй. Мүнөө тэдэнэр поли дээрээ 250 тонно шэбхэ таргаа. Тэрэшэлэн 30 центнер шубуунай аргал бэлэдхээ. Энэ звеногойхид кукурузын гектар бүриhөө 30 центнер ороохо, 300—350 центнер ногоо хуряаха гэhэн уялга абаад, тэдэнэй жэшээгээр мүрысөөндэ оролсохые республикын бүхы колхозуудай кукуруза таригшадые уриhан байна.

Мункуев.

1955 оной Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэ

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ июниин 1-hээ экскурсантнууд ерэжэ эхилхэ байна. Выставкын директор академик Н. В. Цицин ТАСС-эй корреспондентдэ иигэжэ мэдээсээ:

—Энэ сезон соо выставкэдэ 2.500 шахуу экскурсантнууд үдэр бүри эмхитэйгээр ерэхэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ ерэhэн экскурсантнууд табан үдэрэй турша соо выставкые харахан байгаа haa, мүнөө жэлдэ зургаан үдэр соо хараха байна. Экскурсионно путёвкоор ерэhэн 15.000 шахуу хүн ВСХВ-е үдэр бүри хараха байна. Гадна, ехэ олон хүн выставкэдэ орожо хараха юм. Тэдэнэй тоо зарим үдэртэ зуу мянга гаран хүн болохо байна.

Выставкэ дээрэ ямар шэнэ юумэ хаража болохо байнаб? Хүдөө ажахые эрид ехээр дэбжээхэ тухай партиин ба правительствын шиидхэбэринүүдэй ямараар бэелүүлэгдэжэ байhые харуулха ябадалда гол анхарал хандуулагдаха байна.

Кукуруза тариха түрүү арга методуудтэй, мал ба шубуу тэжээхын тулада энэ үнэтэ культурые хэрэглэхэ аргануудтай бүхы шахуу павильонууд соо, мүн экспонатна участогууд дээрэ выставкэдэ орогшод танилсаха юм.

Зуун гектар тарянай газар, сабшалан ба бэлшээридэ хэды шэнээн продукци абаhые, гектар тарянай газар бүриhөө хэды шэнээн олзо доход абаhые, тарянажалай ба малажалай центнер продукт үйлэдбэрилхын тулада колхозуудай хэды шэнээн хүдэлмэриин хүсэ ба зөөри гаргашалhые, совхозуудай продукциин өөрынь үные химдаруулhые ба МТС-үүдэй хүдэлмэриие харуулhан экономическа показательнууд эрхим ажахынуудай стенднүүд дээрэ үргэнөөр харуулагдаха байна.

Ороохо таряа ургуулжа абалгын шухала эшэ үндэhэнүүдэй нэгэн бологшо шэнэ ба боро газар элдүүрилэн ашаглалгын түрүүшын үрэ дүнгүүд «Тарян», «Совхозууд», «Урал», «Сибирь», «Казахска ССР» гэжэ ба бусад хэдэ хэдэн павильонууд соо үргэнөөр харуулагдаха юм.

Хүдөө ажахын түрүүшүүлэй ба новаторнуудай арми үнгэрэгшэ жэлэй турша соо бүри олоор урган гараа. Хэрбээ, үнгэрэгшэ жэлдэ 157 мянга гаран түрүүшүүл, олон тоото ажахынууд ба организацинууд бии байгаа haa, мүнөө ВСХВ-дэ хабаадалсаха 200 мянга гаран кандидат зууршалагдаад байна. 1955 оной ВСХВ-дэ хабаадалсаха кандидатуудые зууршалха хүдэлмэриие нютаг нютагта тон hаяар дүүргэхыень хүсэнэбди.

Выставкэдэ бүхэли областьнууд түрүүшынхеэ хабаадахань. Ороохото культурануудай hайн ургаса абаhанай түлөө Алтайска хизаар, Новосибирскэ ба Павлодарска областьнууд; малажалаар амжалтануудые туйлаhанай түлөө — колхозуудайнь үнгэрэгшэ жэлдэ hү haaлгые нилээд ехэ болгоhон Челябинска область выставкэдэ хабаадаха болоо. Мурманска область выставкэдэ хабаадаха болгогдон баталагдаа. Тэрэнэй ажахынууд хартаабхын ба овощиин ургасые нилээд ехээр дээшэлүүлhэн, элдүүриин газарай зуун гектар бүридэ hү ехээр haaжa абаhан, эбэртэ бодо малай ба оронуудай тоо толгойе олон болгожо шадаhан байна. Энэ область загаhа бариха түсэбөө дүүргээ.

1954 ондо кукурузын үндэр ургаса абаhан бүлэг олон ажахынууд выставкэдэ хабаадагшадай тоодо оролсоно.

Ажахынгаа бүхы hалбаринуудай талаар үндэр амжалтануудые туйлаhан хүдөө ажахын олон артельнүүд өөhэдынгөө туйлалтануудые үргэнөөр харуулха эрхэтэй болоо. Энэ талаар Хмельницкэ областиин Чемеровецкэ районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз ехэ hонирхолтой байна. Тэндэ кукурузын, просын, горохын, ячмениин, сахарна ба тэжээлэй свёклын, хартаабхын, овощиин hайн ургаса хуряагдаа, мүн ехэ хэмжээнэй hү ба мяха үйлэдбэрилөө.

МТС-үүдые, колхозуудые болон совхозуудые машинануудаар, хүдөө ажахын багажа зэмсэгүүдээр, үтэгжүүлгээр хангадаг манай индустрие бүхы хэмжээгээр хүгжөөнгүйгөөр хүдөө ажахые дэбжээхэ аргагүй байна. «Хүдөө ажахые механизацилга ба электрификацилга» гэжэ павильон соо, мүн талмайнууд дээрэ 1.400 үлүүтэй машинанууд, станогууд ба заhабарилгын түхеэрэлгэ болон хэрэгсэлнүүд табигдаха байна.

Эдэ экспонадуудай тоогой олон болохоhоо гадна, мүн машинануудай болон багажа зэмсэгүүдэй шанар элитээр hайжарhан байна гэжэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Элдүүриин газарай 100 гектар бүридэ продукци ехээр абаhан колхозуудай бүхэли фермэнүүдые малажалай городок соо выставкэдэ орогшод хараха байна.

Түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхын зорилгоор хүдөө ажахын үйлэдбэриин новаторнуудай ба эрдэмтэдэй хэдэн зуун лекцинүүд выставкэдэ уншагдахаар хараалагдаа. Хүдөө ажахын темээр богони метражна олон тоото фильмнүүд болон диафильмнүүдые гаргаха бэлэдхэл хэгдэжэ байна. Выставкын павильонууд болон таhагуудые хараха 73 заабаринууд гаргагдаха байна; 13 нимэ заабари хариин хэлэн дээрэ хэблэн гаргагдаха юм.

Выставкэдэ орогшодые хангалга нилээд hайжаруулагдаха байна.

(ТАСС).

Парти, правительствын уряагаар колхоздо гаража ажаллая

Патриодуудай мэдүүлгэнүүд

Эдэ үдэрнүүдтэ партиин Улан-Удын Городской райкомдо хүн зон хэзээ хэзээнэйхиһээ олон. Ехэнхидээ тэдэнэр Городской районой предприятинууд болон эмхи зургаануудай партийна организацинуудай секретарьнууд юм.

Предприятинууд болон эмхи зургаануудай партбюрогой секретарьнууд «манай парторганизациһаа олон хүн колхоздо гараха гэжэ шиидээ», зариманиинь «мүнөөдэр манай коллективтэ парти, правительствын хандалгые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаан болохонь» гэжэ ехэл хүхюунээр мэдээсэнэ.

Районой предприятинууд болон эмхи зургаануудта колхозуудые хүтэлбэрилхы кадрнуудаар бэхижүүлхэ тухай парти, правительствын хандалгые зүбшэн хэлсэлгэдэ зорюулагдаһан суглаанууд ехэ эдэбхитэйгээр үнгэржэ байна. Городской район соо энэ хандалгада эгээн түрүүн механическа шудхалгын заводой патриодууд харюусаа. Заводой автомобильна цехын начальник Иван Герасимович Лисин, кадрнуудай таһагые даагша Зана Бадмаевич Гармаев гэгшэд партиин уряада харюу болгон республикын ямар нэгэн экономическа талаараа һула колхоздо эльгээхые гуйжа, мэдүүлгэ бариһан байна. Заводой партийна организаци эдэ нүхэдэй мэдүүлгэнүүдтэ ехэ анхаралтайгаар хандажа, тэдэнииень коллективэйнгээ нээмэл суглаанай үзэмжэдэ табиһан байха юм. Заводой коллектив тэдэ хоёрой мэдүүлгэнүүдые хаража үзэхэдөө тэдэниие миин лэ һайшаан дэмжээгүй, харин эдэ нүхэдые колхоздо, илангаяа гээгдэнги колхоздо эльгээжэ болоолтой гү, манай найдабариие харюулжа шадаха гү гэжэ бүхы талаһаань бодомжотойгоор хаража үзөө. Тиихэшье ёһотой. Колхозуудые дүй дүршэлтэй, эмхидхэхы шадабаритай, хэрэг ажалаа һайса мэдэхэ, мүн эрдэм бэлигтэй хүтэлбэрилэгшэдөөр бэхижүүлхэ гээшэ хүдөө ажахые эрид хүгжөөхэ гэһэн партиин табиһан гайхамшагта зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга нүхэсэлнүүдэй нэгэниинь болоно бшуу. Тиимэһээ мүнөө городой предприятинууд, организацинууд болон эмхи зургаануудай партийна организацинууд энэ асуудалда ехэ ханамжатайгаар хандажа байһаниинь мэдээжэ.

Улан-Удэ городой партийна организацинууд партиин ЦК-гэй сентябрьска Пленумһээ хойшо колхозуудые хүтэлбэрилхы кадрнуудаар бэхижүүлхэ талаар бага бэшэ хүдэлмэри хэһэн байна. Колхозуудай түрүүлэгшээр городһоо партийна, советскэ хүдэлмэриин олон жэлэй дүй дүршэлтэй хүнүүд дэбжүүлэгдээ. Тэдэнэр даажа абаһан колхозуудайнгаа ажахые нилээд һэргээжэ байна. Республикын олохон гээгдэнги колхозууд богони болзор соо экономическа талаараа нилээд бэхижэһэн байна.

Шадамар хүтэлбэрилэгшэтэй болоһон гээгдэнги колхозууд нэгэ-хоёр жэлэй туршада ажахыгаа һэргээн хүгжөөхэ байһаниинь олохон хүдөө ажахын артельнүүдэй дүй дүршэлһөө харагдана.

Мүнөөшье городой партийна организацинууд өөһэдынгөө зэргэһээ эрхимэй эрхимүүдые шэлэн колхозой түрүүлэгшээр дэбжүүлхыень дурадхана. Колхоздо ошохые хүсэгшэдэй мэдүүлгэнүүд городой парторганизацинуудта үдэр бүри олоор орожо байна. Зарим хүнүүд сэхэ райкомдо мэдүүлгэ бариһан байха юм. Эдэ патриодууд энэ хэрэгэй угаа ехэ удхашанартай, харюусалгатай байһаниие гүнзэгыгөөр ойлгожо, мэдүүлгэ барина. Райкомдо ороһон мэдүүлгэнүүдэй дунда богони аад, гүнзэгы удхатай, партиин хандалгада үнэн зүрхэнһөө харюусаһаң мэдүүлгэнүүд олон. Республикын Культурын министерствын хүдэлмэрилэгшэ Валентин Балданович Васильевай мэдүүлгэ соо ингэжэ хэлэгдэнэ: «Хүдөө ажахые эрид хүгжөөлгэ хадаа советскэ арадай үмэнэ парти, правительствын табиһан шухалын шухала зорилго мүн. Зоотехник мэргэжэлтэйб, хүдөөгэй партиин аймкомуудта олон жэл соо ажаллааб, тиимэһээ хүдөө ажахын үйлэдбэриие яһала һайн мэдэдэгби. Республикын эгээн гээгдэнги колхоздо түрүүлэгшээр эльгээхые гуйнаб. Гээгдэнги колхозые түрүү зэргэдэ гаргахын тулада хамаг хүсэеэ, шадабаряа гаргахаб гэжэ партийна организациие найдуулнаб».

Колхозой хүтэлбэрилхы хүдэлмэридэ гаргахые гансашье партийна, советскэ хүдэлмэрилэгшэд хүсэнэ бэшэ, харин предприятинуудай түрүү хүдэлмэришэд, цехүүдэй начальнигууд, инженернүүд болон технигүүд партиин уряада харюу болгон колхоз ошохо гэжэ шиидэнэ. Улан-Удын һээы даралгын фабрикын главна инженер Д. Демшин мэдүүлгэ соогоо ингэжэ бэшэнэ: «Би промышленна предприятида олон жэлдэ ажаллаһан байнаб. Фабрикын парторганизациин намда найдажа, колхоздо гаргаа хадань, социалистическэ промышленностиин культурые колхозно үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхын түлөө, гээгдэнги колхозые түрүү зэргэдэ гаргахын түлөө бүхы хүсэеэ хандуулхаб».

Райкомой промышленностиин ба транспортын таһагые даагша нүхэр Коновалова ингэжэ хөөрэнэ:

—Һүүлэй хэдыхэн үдэрэй турша дотор 60 гаран коммунистнууд болон комсомолецууд колхозуудта гараха дуратай байһанаа мэдүүлээ. Патриодуудай мэдүүлгэнүүдые уншахадаа өөрөөшье колхоздо гараха дуран хүрэнэ... —гэжэ хүхюу омогтойгоор хөөрэнэ.

Б. Шатонов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Курумканай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой хонишон, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат А. Р. Будаева. Нүхэр Будаева энэ жэлдэ 100 толгой хонин бүриһөө 115 хурьга абаад байна.

З. Веснинагай фото.

Ажалшадай культурна эрилтые хангаха

Усть-Баргажанай поселково Соведэй ээлжээтэ сесси һаяхан боложо, загаһа барилгын артелиин гэшүүдэй, мүн загаһанай заводой болон леспромхозой хүдэлмэришэдэй культурна ажаһуудалые һайжаруулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ.

Усть-Баргажан посёлогто леспромхозой болон загаһа барилга дээрэ ажалладаг олохон хүдэлмэришэд ажаһуудаг, теэд тэдэнэй дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэри тон хангалтагүйгөөр ябуулагдана. Эндэ клуб бии гэжэ нэрэтэй аад, тэндэ өөдтэй юумэ хэгдэнэгүй.

—Манай посёлогто, илангаяа модо бэлэдхэлэй участогууд болон загаһа барилгын бригаданuудта кино ехэ үсөөн харуулагдана. Аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһагые даагша нүхэр Плеханов хүдөөдэхи культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин байдалые мэдэдэггүй,—гэжэ депутат Кальсин шүүмжэлбэ.

Тосхоноо болбосон түхэлтэй болгохо, харгы зам заһабарилха хүдэлмэринүүд баһал хангалтагүйгөөр ябуулагдана.—Аймгүйсэдкомой харгы замай таһаг (начальнигынь нүхэр Гиль), мүн поселково Совет энэ асуудалаар бодото хэмжээнүүдые абанагүй, — гэжэ депутат Башаров хэлэбэ.

Ажалшадай дунда культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха тухай тусхай тогтоол сесси дээрэ баталан абтаба.

К. Данилин.

Элидхэлшэдэй семинар болобо

Партиин Сэлэнгын айком эмхидхэлшэд болон лекторнүүдэй нэгэ үдэрэй семинар һаяхан үнгэргэбэ. Тус семинарта хамта 108 хүн суглараа. Семинарта хабаадагшад «Ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ тухай» филологическа наукануудай кандидат нүхэр Чепуновагай, «Уласхоорондын байдал тухай» «Знание» гэжэ обществын бодото гэшүүн нүхэр Кудашевай, «Арадай демократиин европейскэ оронууд тухай» нүхэр Крюковагай лекцинүүдые ехэ һонирхожо шагнаба.

Партийна һуралсалай шанарай түлөө тэмсэхэ

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые хүтэлбэрилхэ хэрэгтэй

Партийна гэгээрэлые эмхидхэлгэдэ һайн дуранай гурим сахиха зуураа, партийна организаци бүхэн коммунистнуудай политическэ һуралсалые үдэрһөө үдэртэ хүтэлбэрилхэ уялгатай. Партиин гэшүүн бүхэн өөрынгөө политическэ мэдэрэлые саг үргэлжэ дээшэлүүлхэ, марксизм-ленинизмын үндэһэ һуурииe оролдосотойгоор шудалха ёһотой гэжэ КПСС-эй Устав дотор хэлэгдэнэ. Тиимэһээ партийна эхин организацинууд коммунистнуудай энэ уялгаяа эдэбхитэйгээр дүүргэхэ хэрэгтэ үдэрһөө үдэртэ бодото туһаламжа үзүүлхэ ёһотой байһаниинь элитэ болоно.

Коммунистнуудай политическэ һуралсалые Мухаршэбэрэй аймагай олохон партийна организацинууд муугаар хүтэлбэрилнэ гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Олохон колхозуудай партийна эхин организацинуудта һуралсалай жэлэй эхилһэнһээ хойшо нэгэшье заняти үнгэргөөгүй парторганизацинууд бии. Тэдэнэй тоодо «Путь Ленина» ба Булганинай нэрэмжэтэ колхозуудай парторганизацинууд оролсоно. Эдэ хоёр колхозуудта олон коммунистнууд бии юм. Тэдэнэй олонхинь юрэнхы эрдэмэйнгээ талаар оройдоо эхин шатын ба долоон жэлэй һургуулитай юм. «Путь Ленина» колхозой партийна эхин организациин секретарь байһан С. Гороховский өөрынгөө политическэ эрдэмые дээшэлүүлхын тулада марксизм-ленинизмын зохёолнуудые гүнзэгыгөөр шудалхые оролдоогүй, мүн тэрэнэй гэмээр коммунистнуудай политическэ һуралсалда ехэхэн дутагдалнууд бии. Коммунистнуудай һуралсалые парторганизациин хүтэлбэрилөөгүй дээрэһээ кружогой заняти нэгэшье болоогүй байна. Мүн Булганинай нэрэмжэтэ колхозой партийна организаци иимэрхүү байдалтай. Тус колхозой 25 коммунистнууд мүнөө хүрэтэр партийна һуралсалда хабаадуулагданагүй. Партиин түүхые шудалха гол түхэлэй кружок һуралсалай жэлэй эхинһээ хойшо нэгэшье заняти үнгэргөөгүй байна. Яахадааб гэхэдэ, эндэхи олон коммунистнууд партиин түүхые «шудалжа дүүргэжэрхиһэн» хэбэртэйгээр бододог байнад. Тус парторганизациин пропагандист Ш. Эрдынеевһээ энээн тухай асуухада: «Би зан... хэзээдээшье үнгэргэхэдөө бэлэм... Теэд занятида ябаха коммун... нуудпай дээгүүр һанаатай хү... аад, политическэ һуралсалые то... доггүй юм. Үнэндөө тэдэнэрнай по... литическэ бэлэдхэлээрээ тулюур... хүнүүд гээшэ»,—гэнэ.

Гансашье эдэ хоёр колхозу... эхин парторганизацинуудта комм... нистнуудай һуралсал зүндөө та... тай бэшэ, харин иимэрхүү дута... нууд аймагай олохон парторгани... цинуудта бии. Тэдэнэй тоодо Сута... сомоной Хрущевой, Молотовой... рэмжэтэ колхозуудай эхин парто... ганизацинуудые нэрлэхэдэ болоно.

КПСС-эй Мухаршэбэрэй айко... тэрэнэй агитаци ба пропагандын... һаг коммунистнуудай политиче... һуралсалда анхаралаа багаар та... на. Бэеэ даагаад һурагшадай ду... консультаци болон теоретиче... лекци, мүн элидхэлнүүд тон ү... үнгэргэгдэнэ.

Эдэ бүхы дутагдалнуудһаа бо... жо, коммунистнуудай политиче... һуралсал Мухаршэбэртэ хангал... гүйгөөр ябуулагдана.

Б. Тугнуйский.

Түүхэтэ шиидхэбэринүүдые гүнзэгыгөөр шудална

Сосновско МТС-эй коммунистнууд өөһэдынгөө теоретическэ бэлэдхэлые дээшэлүүлхын түлөө оролдолго хэшээл гаргажа байдаг. Партийна һуралсалай ябажа байгаа жэлэй эхилхэдэ 12 коммунистнууд КПСС-эй түүхые шудалха хүсэлэнтэй байһанаа мэдүүлһэн байна. Тэдэнэр һуралсалай жэлэй үедэ занятинуудтаа таһалдалгүй ябажа, һуралсалай программаар хараалагдаһан темэнүүдээ шудалжа дүүргээд, һаяхан дүн гаргалгын заняти үнгэргэбэ. Механик Цыдендамба Бальжитов, механик Иван Грехов, нефтескладые даагша Жамса Шойжонимаев, модошо дархан Иван Байбородин, тракторна бригадын бригадир Василий Кокин гэгшэд үзэһэн материалнуудаа, илангаяа КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй болон СССР-эй Верховно Соведэй хоёрдохи сессиин материалнуудые һайнаар мэдэхэ байһанаа дүн гаргалгын заняти дээрэ харуулаа. Һуралсалаа дүүргээд, мүнөө тэдэнэрэй олониинь хабарай полевой хүдэлмэри хэхээ колхозуудта гаража байна.

Зургаан коммунистнууд марксистско-ленинскэ теориие бэеэ даагаад шудалхые хүсэһэн байгаа. МТС-эй директор Нагорных, главна инженер Доржиев, МТМ-е даагша Колбасин гэгшэд политическэ экономиие яһала һайнаар, ханамжатайгаар шудална. Партийна бюрогой гэшүүд бэеэ даагаад һурагшадтай хөөрэлдэдэг, теориие тэдэнэй хэр зэргэ шудалжа байһаниие шалгадаг байгаа. КПСС-эй райкомой библиотекэдэ болодог лекцинүүдые бэеэ даа... һурагшад ошожо шагнадаг, ... консультаци абадаг байна. Гэ... шье, партийна һуралсалай ... ниитэ дээрээ дан һайнаар ... гэржэ байна гэхын аргагүй. Ю... гэхэдэ, юрэнхы эрдэмээ дээшэлүү... гэжэ бэшүүлһэн 6 коммунист... занятинуудтаа ябадаггүй шахуу б... па. Партийна бюро тэдэнэй һура... салда хиналта хэнгүй зүндэнь ор... жорхёо.

Һуралсалай жэлэй дүүрэтэр ... байһан һара соо бэеэ даагаад һур... шадай һуралсалда шанга хинал... хэжэ, бүхы темэнүүдээ һайн шаль... тайгаар үзэжэ дүүргэхэ хэрэгт... туһалхабди.

Б. Балданов, Сосновско МТС... партийна организациин секрет...

Удхатайгаар үнгэргэгдэһэн теоретическэ хөөрэлдөөн

Һаяхан КПСС-эй Кударын айком бэеэ даагаад һуралсажа байһан коммунистнуудтай теоретическэ хөөрэлдөө үнгэргөө. Хөөрэлдөөндэ хабаадалсаһан 17 коммунистнуудай олониинь КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй шиидхэбэриие һайнаар шудалһан байба. Илангаяа аймгүйсэдкомой таһагуудай болон ВЛКСМ-эй айкомой хүдэлмэрилэгшэд Л. И. Жарникова, Д. М. Максимов, И. Е. Грудинин, Л. М. Боярщинова болон бусад һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулаа. Жэшээнь, коммунистка нүхэр Л. И. Жарникова коммунизмын материально-техническэ база байгуулхада хүндэ индустриин удхашанарые зүбөөр тодорхойлоо. Имагтал хүндэ машинна индустриие хурдан темпээр хүгжөөһэнэй үндэһэ һуури дээрэ арадай ажахын бүхы һалбаринууд хүгжэжэ, арадуудай ажана тэниглэн байдал һайжаруулагдаха байна. Тиимэһээ манай социалистическэ экономикын хүгжэлтэ объективнэ экономическа хуулинуудта үндэһэлнэ, дээдэ техникын һуури дээрэ хүгжөөгдэнэ.

Партиин ЦК-гэй январска Пл... нумээр табигдаһан зорилгонууд... коммунист нүхэр Д. М. Максим... һайнаар шудалһан байһанаа хару... ба.

Хөөрэлдөөндэ хабаадагшад б... даагаад һуралсажа байһан ко... нистнуудтай иимэнүүд теоретиче... хөөрэлдөөнүүдые саашадаашье ... болоод лэ, үнгэргэжэ байхыень ... тиин айкомдо һайшаан дурадхаа...

С. Тахано...

Владимир Ильич Ленинтэй минии түрүүшын уулзалга

К. Е. ВОРОШИЛОВ

Болохоёо байгаа ээлжээтэ партийна съездэ хабаадалсаха мандадтайгаар 1906 оной хабар Луганскһаа Питер ерэһэн байгааб. Би тиихэдэ столицада түрүүшынхеэ ерээ һэм.

Вокзалда буун сасуугаа тэндэһээ сэхэ делегадуудай сугларлдаг газарта (тэндэ ЦК-гэй түлөөлэгшэ байһан байба) ошоо бэлэйб. Регистрацида ороод, съезд дээрэ хэрэгтэй болохо шухала заабаринууд болон мэдээнүүдые абаха хэрэгтэй байгаа. ЦК-гэй гэшүүн—ёһотой меньшевик байһан Загорский (Крохмаль) делегадуудай ерэһые тэмдэглэжэ байба. Минии Луганскһаа ерэһые мэдээд, Загорский ехээр уршыжа, тэмдэглэлэйнгээ книжкэ руу хараад, ехээр ээрэхэ зуураа, шүдөө зуун ингэжэ хэлэбэ: «Б...б б...ольшевик х...х...хаюмтадаа». «Тиимэб»... гэжэ харюусабаб. «Өөһэдынхидтөө ошогты» гэжэ Загорский намда дурадхаба.

Тиимэ зүбшөөл намда хэрэггүй байгаа. Өөһэдынхидтөө хайшан гэжэ ошохоёо би мэдэхэ байгааб, тиигэбэшье, Владимир Ильич Питертэ гээшэ гү, делегадуудай сугларлдаг газарта магад байжа болоо гү гэжэ мэдэхые (хүдөөһөө ерээшэд гэнэн хонгор юм!) хүсэһэн байгааб. Нүхэр Ленин эндэ үгы гү гэжэ Загорскиһоо асуубаб? Хараха янзада уриншаг, адвокадта адлирхуу энэ джентльмен нюдөө бүлтылгэжэ, үһэ зүһөө үрзылгөөд, нэгэшье үгэ дуугархаяа болин сасуугаа намайе ехээр хараахые забдаһан зан гаргаба. Би хирүү хүнүүдэй тоодо ородоггүй байгааб, тиибэшье «гэм хэһэнэймни түлөө» намайе яажашье хараажа шадахагүй байһан энэ галзуу дошхон «цекистые» харахадаа нэгэ бага «айн» татаад, сухариха гэжэ шиидээ һэм.

Сэбэр агаарта гаража, зүрхөө дарахадаа, энеэдэеэ барижа ядаа бэлэйб. Манай тэндэ украинецуудай хэлсэдэгэй ёһоор, манай Ленин эдэнэрые ехээр лэ айлган һүрдүүлдэг байна гэжэ һанаа һэм. Зүрхөө дарангяар Невскээр гэшхэлнэб. Ном хэблэн гаргадаг «Вперед» гэжэ манай большевистскэ хэблэлые бэдэржэ оробоб. Би тэндэ орожо, нүхэдэйнгөө бэшэг үгэхэ ёһотой байгааб.

Питертэ анха түрүүшынхеэ ерээд ябанаб. Ялагар сайбар магазинууд, шэхэ дүлиирмэ шууяа, шурхираан, гоёор хубсалһан, тэсхэгэрнүүд хүнүүдэй иишэ тиишээ зайгуултан ябалга—эдэ бүгэдэ гайхуулмаар байба. «Вперед» гэжэ номой хэблэлые ядалгүй олобоб. Тэндэ хэрэгтэй хүнөө олоод, нэгэ бага эртэшэг ерэһэнээ мэдэбэб. Делегадуудай ерэжэ эхилһэн байбашье, үшөөл олонхинь, ерээдүй байба. «Технoложкодо» (Технологическа институт) ошожо Надежда Константиновнатай уулзаха ёһотойт гэжэ тэндэ намда хүн хэлээ һэн. «Вперед» гэжэ хэблэлдэ нүхэр Ленин мүнөөдэр ерэхэгүй гэжэ Бонч-Бруевич мэдээсэбэ.

Хайшашье ошонгүй, саг үргэлжэ Донбасста байжа, заводууд, шахтанууд болон түрмэнүүдһээ бэшэ юумэ үзөөгүй, заха газарай хүн байһан тулададаа энэ туйлай ехэ городто ерэхэдээ, илангаяа ЦК-гэй гэшүүн Крохмальтой уулзаһанайнгаа һүүлээр досоомни нэгэ бага муушаг болоо һэн. Харин «Вперед» гэжэ номой хэблэлдэ ерэжэ өөһэдынхидөөрөө уулзахадаа зориг ороод, «техноложко руу» хүхюутэйгээр ошоһон байгааб.

Организаци болон хүдэлмэрилэгшэдэй ямараар ажаллажа байһан тухай, хүдэлмэришэдэй һанал бодол тухай, мүн бусадшье асуудалнуудые Надежда Константиновна ехэл налархайгаар һуража, дуулаһан юумэеэ бүгэдыень тэмдэглэлэй бишыхан книжкэ соо бэшэһэн юм. Надежда Константиновна съезд тухай хэлэжэ болохо бүхы юумые мэдээсээд, тодорхой заабари үгэһэн байгаа. Нүхэр Лениниие хараха гүб, хаана хэзээ харахабиб?—гэжэ тэсэжэ ядан асуужархибаб. Оло дахин харахат, хэлэһэн үгыень шагнахат,—гэжэ Надежда Константиновна энеэн татаад хэлээ һэн.

«Питертэ тагнуулшад угаа олон юм» болгоомжотойгоор ябаха хэрэгтэй гэжэ Надежда Константиновна намда захиһан юм. Питертэ үшөө хэдышье хонохомнай мэдэгдээгүй байгаа.

«Техноложкоһоо» гаража танилнуудаа бэдэрхэеэ ошобоб. ЦК-һаа Луганск ошодог байһан Д. И. Лещенко Питертэ ажаһуудаг байһан юм. Уданшьегүй квартирыень оложо өөртэйнь уулзабаб. Питертэ ямар байнаб гэжэ тэрэ намһаа һураба. Юумэ бүгэдэ ехэл һонирхолтой байна, тиибэшье нүхэр Ленинтэй шадаал һаа түргөөр уулзахые хүсэнэб гэжэ мэдүүлбэб. Владимир Ильичтэй минии үшөө уулзаагүй байһые тэрэ гайхаба. Эдэ үдэрнүүдтэ Владимир Ильич «Впередто» үдэр бүри шахуу ерэжэ, съездэ ерэһэн делегадуудһаа элдэб асуудал һурана гэжэ Лещенко хэлэбэ.

«Вперед» гэжэ номой хэблэлдэ үглөөдэрынь эртэ үглөөгүүр ошобоб. Владимир Ильичын ерэхые алдахагүйн тулада, хэрбээ хэрэгтэй болоо һаань, бүхэли үдэршье һууха гэжэ шиидэбэб. Владимир Ильич заатагүй ерэхэ ёһотой: съездэ ерэһэн зарим делегадуудай хабаадалгатайгаар «зүблөөн болохо юм» гэжэ, тэрэ үедэ номой хэблэлые эрхилэгшээр байһан, Бонч-Бруевич минии ерэн сасуу хэлээ һэн.

Бэеэ баряад хүлеэжэ оробоб. Хэдэхэн сагай үнгэрһэн хойно делегадуудай нэгэн, хараха янзада сибиряк, тэрэнэй хойноһоо ошохые уриба. Һураншьегүйгөөр, тэрэ хүнэйнгөө хойноһоо ошобоб. Нариихан коридорнуудаар ябажа, хоёрдохи гү, али гурбадахи (хүсэд һананагүйб) дабхартахи багашаг квартирта хүрэжэ, бүри бишыхан комнато руу оробобди. Тэндэ 10—12 хүн һууба. Бидэнэр гурим эбдэхэгүйн зорилгоор, бэе бэеэ түрисэлдэн арай гэжэ һуубабди. Бидэнэрэй ерэхэдэ, заседани эхилшэһэн байба. Делегадуудай нэгэн үгэ хэлэжэ байгаа һэн. Гүрэнэй 1 думада болоһон һунгалтада хүдэлмэришэн ангиин ямараар хандажа байһан тухай асуудал зүбшэн хэлсэгдэжэ байгаа бэлэй. Үгэ хэлэгшэ тэндэ һуугшадай нэгэн тээшэ нюдөө хараад һалаагүй һэн. Тэрэ хүн хэнтэйшьеб зэргэлжэ һуугаад, нюдөө үе үе болоод, ехэ һонирхолтойгоор аниилган татажа, нэгэн гээ һаа, оратор тээшэ гү, үгы һаа комнато соо һуугаашадай али нэгэн руу шэртэн хаража байба.

Энэ хүн Ленин байна гэжэ һанаһан байгааб. Энэ хүниие хаанашьеб, хэзээшьеб хараһан гү, али таниха байһандал мэдэрэл юундэшьеб минии досоо түрэбэ. Нюур, бэе, хүдэлсыень адаглажа оробоб. Уулзахые ехэтэ хүсэһэн хүнэйнгөө зан абариень ухаандаа шадаал һаа, түргөөр, һайса хадуужа абаха дуран хүрөө һэн. Нютагаа бусан сасуугаа пролетариат нүхэдтөө манай Лениние хайшан гээд зураглан харуулхабиб гэһэн һанал ухаандам орожо байгаа бэлэй. «Хуу бүгэдыень», «тодорхойгоор» хөөрэжэ үгэхые гуйха байха, суглаан дээрэшье, заводто забһарлалгын үедэшье нэгэнтэ бэшэ хөөрэжэ үгэхэ баатай болохоб гэжэ һайн мэдэжэ байгаа һэм.

Ораторай үгэеэ дүүргэхэдэ, удаадахи хүн үгэ абаба. Хоёр хүнэй хэлэһэнэй удаа минии ээлжээн ерэхэ байба. Би Лениндэ сэхэ элидхэхэ ёһотой байгааб. Гэнтэ айһан шэнги болоод, хүлэржэ эхилбэб. Ленин руу харахадамни хүнэй хэлээшые даруу номгохоноор шагнаха зуураа, түргэ түргөөр юумэ бэшэжэ һууба.

Минии ээлжээн ерэбэ. Владимир Ильич нам тээшэ хаража, хаанаһаа, ямар организациһаа түлөөлэгдэһыемни асууба. Уринаар энеэжэ, зоригжуулхы үгэ хэлэһыень һананаб. Зориг орожо, зүрхөө даран сасуугаа, организаци тухайгаа, хүдэлмэришэдэй һанал бодол, Гүрэнэй думада һунгалга тухай, мүн бусадшье асуудалнууд тухай тобшохоноор элидхээ һэм.

Элидхэлшэдэй үгэеэ дүүргэхэдэ, юрэнхы байдал тухай хураангы тобшолол хэн сасуугаа Владимир Ильич делегадуудтай хөөрэлдэжэ ороһон юм.

Владимир Ильич съездын ... тээхи орцон байдалые мэдэжэ ... хын, «ленинскэ» тактическа бо... стратегическэ асуудалнуудые ш... хэхын зорилгоор тэрэ зүблөө ... лаһан байгаа.

Владимир Ильич хүнүүдтэй ... рэлдэхэдөө элдэб энеэдэ гаргаха... раа, үе үе болоод лэ, һанаа... ороогүй асуудалнуудые энэшье... рэшье хүнһөө һуража байгаа б... В. И. Ленинэй һонирхохогүй ... дал гэжэ үгы байһан юм.

Владимир Ильич ябахынгаа ... хана съезд тухай, манай (боль... вистскэ) перспективүүд тухай ... рөө һэн.

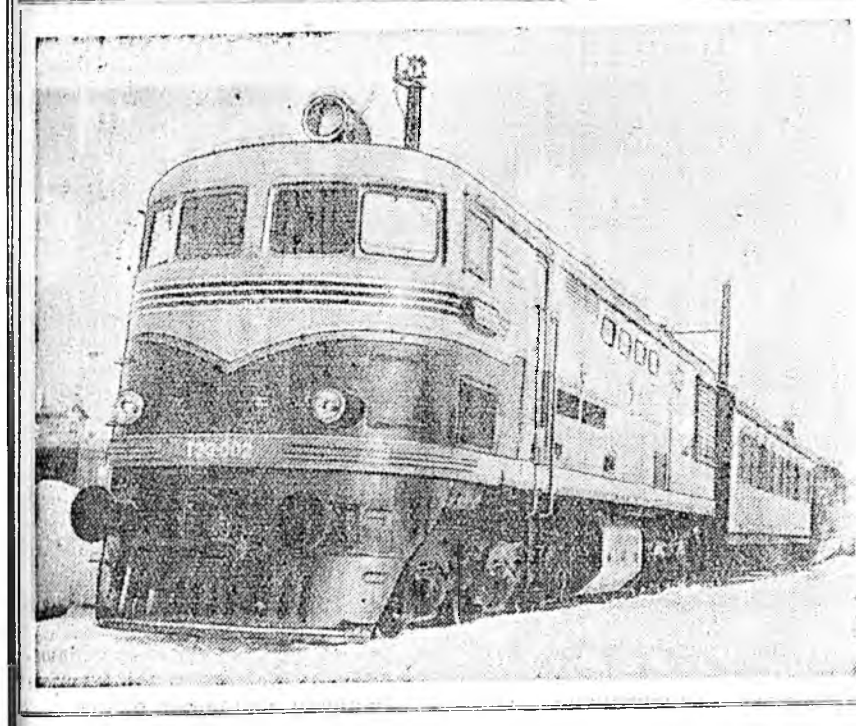
Владимир Ильичын хэлэһэн ... булта шагнажа байхадаа, тэрэ... ямар асари ехэ, барагдашагүй ... тэй байһаарнь гайхажа һууга... ди. Хэлэһэн үгыень шагнажа б... даа меньшевигүүдэй ямаршье ... гохоһоо, тэдэнэрэй «диилэпхи о... хиһоо» айхаяа болёод байгаа б... бди. Пролетарска революци... партиие бодото байгуулагша ба... диие тиихэдэ бидэнэр нюдөөрө... ража байгаа һэмди.

Тэрэ багахан зүблөөндэ хаба... шад тэндэһээ гарахадаа ехэ ... орожо, тараа бэлэйбди.

Владимир Ильичтэй уулзаһан... гаа һүүлээр би тэндэһээ ехэл ... хэлээ хананги гараа һэм. Лени... бултанда простойхоноор ханд... зан, хэлэхэ маягынь, хүниие ... харадаг нюдэниинь—эдэ бүгэдэ... да юрэ бэшээр үзэгдөө һэн.

Досоомни гэрэл ороһон ... ложо, хүхюутэй болоо һэм. Та... шад болон элдэб харата мууха... нүүдэй бии байһые ойр зүүба... тажа, тиихэ сагта өөрын бэшэ... гээр һанагдаһан С.-Петербур... зайжа ошоо бэлэйб.

Энэ статья «Военный вестник» ... журналай 2-дохи номерто 1925 ... рүүшынхеэ хэблэгдэһэн юм.

☆

«ТЭ-3» МАРКЫН ТЕПЛОВОЗ

«ТЭ-3» гэжэ маркын тепловозые Москва шадар туршажа үзэлгэ болоожо байна. Шэнэ тепловоз хадаа товарна составые час соо зуун километр хүрэтэр түргэнөөр жудхэн ябажа шадаха байна. Пассажирска составые шэрэхэ тепловозууд бүри түргэнөөр ябахаар хараалагдана. «ТЭ-3» тепловозой хоёр секци 4.000 мориной хүсэтэй юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «ТЭ-3» тепловозой секци.

(ТАСС-эй фотохронико).

☆ ☆

Полигоной барилгые түргэдхэхэ шухала

Орон доторнай барилгын хүдэлөри үргэн далайсатайгаар ябуулагжа байна. Барилга дээрэ шэнэ ээлэй баян техникэ элбэгээр хэрэглэгдэнэ. Мүн манайшье республика дотор жэл ерэхэ бүри байрын , клубууд, больницануудые барилга улам үргэдэнэ. Республика тор 1954 ондо эхилэгдэһэн хүдэлөрие 1953 онойхитой жэшэхэдэ эн миллион түхэригөөр дээшэлхэй. Энэ жэлдэ хүдөө нютагууд городуудташье барилгын хүдэлөри хэзээ хэзээнэйхиһээ үргэнөөр ябуулагдахаар хараалагдана.

Тэхэтэй хамта, республикымнай барилгын олохон организацинууд муугаар хүдэлмэрилнэ, зарим барилгануудаа саг болзор соонь ашаглалгада оруулангүйгөөр һара, жэлээр унжагайруулха ябадал гардана. Олон байранууд баригдадаашье ехэхэн дутагдалтайгаар ашаглалгада оруулагдана. Иимэ хангалтагүй хүдэлмэридэ эсэс табиха саг тулаа. Барилгашадай нёдондо болоһон Бүхэсоюзна зүблөөн дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэ элидхэл соо табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлэн, хүдэлмэридөө байһан дутагдалнуудые эрид шууд усадхажа, барилгые түргэдхэхэ, мүн хямдадхахэ талаар шухала хэмжээнүүдые хараалаад, тэрэнээ заатагүй бэелүүлхэ хэрэгтэй. Мүнөө манай барилгашадай урда түмэр-бетон, шлакоблок болон түмэр конструкцинуудые элбэгээр хэрэглэжэ, барилгын темпые түргэдхэхэ, өөрынь сэнгые хямдаруулха ба шанарыень һайжаруулха талаар шухала зорилго табигданхай.

Энэ хүндэтэй зорилгые бэелүүлэн «Бурятмонголстрой» трест шлакоблок болон бусад хэрэгсэл үйлэдбэрилхэ шэнэ полигон барижа эхилээ. Тус полигон ашаглалгада оруулагдаад барилгашадта тон ехэ туһа хүргэхэ байна. Юуб гэхэдэ, эндэ байшангай гэрнүүдэй гэшхүүрһээ эхилээд түмэр конструкци хүрэтэр үйлэдбэрилхэ арга олдохо юм. Гэбэшье, хараалагдаһан түсэбэйнгөө ёһоор полигоной барилга байгша оной хоёрдохи квартал соо дүүргэгдэхэ байһан аад, унжагайржа байна. Мүнөө хоёрдохи кварталай түрүүшын һарын дүүрэхээ байхада һомологдоһон мүнгэнэйнь миил 27 процент гаргашалагданхай, барилгын түсэб һара бүхэндэ дүүргэгдэнгүйгөөр үлэнэ.

Иимэ хангалтагүй хүдэлмэриин шалтагаан юуб гэхэдэ, трестые эрхилэгшэ нүхэр Чаадаев полигоной барилгын тон ехэ гээгдэлдэ ороод байхада ямаршье хэмжээ абанагүй. Барилгын хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг комбинадай директор нүхэр Диденко, полигоной барилгын мастер нүхэр Шевчук гэгшэд хүдэлмэришэдэй ажалые зүбөөр эмхидхэнэгүй, хүдэлмэридөө байһан дутагдалнуудые элирүүлжэ, усадхахын түлөө оролдоногүй. Мүнөө тус барилга дээрэ олон барилгашад дутана. Февраль, март һаранuудта газар малтаха ба бусад хүдэлмэринүүд дээрэ 30—40 хүн ажаллаха байгаа һаа, оройдоол 18—20 хүдэлмэришэд табигдаһан байна.

Барилгын хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэрилдэг комбинадай директор нүхэр Диденко полигоной барилгада хэрэгтэй зүйлнүүдые саг болзор соонь бүтээхэ хэрэгтэ ёһотой анхарал оролдолго хандуулнагүй. Комбинадай боолтануудые хээгүй дээрэһээ полигоной шабар шудхаха отделениин барилга аяар 14 хоногоор хойшо татагдаа. Комбинадай партийна организациин секретарь, технорук нүхэр Шмарин энээниие хаража байжа «минии хэрэг бэшэ» гээд бэеһээ зайлуулдаг зантай. Мүнөө Майн урда тээхи социалистическэ мүрысөөндэ предприяти бүхэнэй коллектив эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсажа байна. Гэбэшье, полигоной барилгашадай дунда мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэгүй.

Дээрэ дурсагдаһан дутагдалнуудые дары усадхажа, полигониие ойрын сагта ашаглалгада оруулха саг ерээ. Тэрэнэй тулада трестын ба барилгын управлениин инженернүүд полигонойнгоо барилгын проекттэй һайнаар танилсажа, барилгашадай хүдэлмэриие зүбөөр эрхилхэ зэргэтэй. Барилга дээрэ хэрэгтэй болохо зүйлнүүдые саг болзор соонь гүйсэд бэлэдхэхэ, хүдэлмэришэдэй тооё олошоруулха шухала.

Ф. Башухаев.

Хонишодой һуралсал эмхидхэгдэбэ

Зэдын аймагай, Дэрэстэйн сомомоной, «Коммунизм» колхозой гэшүүд КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бэелүүлхын тулада малай тоо толгойе олошоруулха ба тэрэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлхэ хэмжээнүүдые хараална.

Энээнээ бэелүүлхын тулада колхозой правлени (түрүүлэгшэнь нүхэр Ц. Х. Мункуев) ба партийна эхин организаци (секретаринь нүхэр Ц. Б. Цыренов), эгээн түрүүн малдаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулха шухала хэмжээнүүдые түсэблөө. Түбхын түрүүндэ кукуруза ехээр тариха, уһалагдадат сабшалангаа бүри үргэдхэхэ, тэрэниие һайнаар үтэгжүүлхэ гэжэ хараалагдаһан байна. Мүн энэ колхоздо хониной олон байранууд, искусственна үрэжүүлгын пунктнууд, малшадай болон культурно-гэгээрэлэй байранууд баригдаха байна. Колхозой партийна эхин организаци ба правлени энэ ехэ хэрэгые бэелүүлхэ асуудалда зоотехническэ наукын шэнэ амжалтанууд ба хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлые шудалха тон шухала байһаниие мэдэржэ, мүнөө хонишодой, фермые даагшанарай ба колхозой эдэбхитэдэй һураха зоотехническэ кружок эмхидхээ. Эндэ колхозой 20 хонишод, 2 фермые даагшад ба бусад эдэбхитэд һарадаа 2 дахин һуралсаха байна. Һаяшаг энэ кружогой түрүүшын заняти боложо, «КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бэелүүлэн дүүргэхэ колхозой түсэбүүд тухай», «Советскэ эрдэмтэдэй бии болгоһон шэнэ үүлтэрэй хонид», «Малда тэжээлэй бата бэхи база байгуулха хэрэгтэ кукурузын шухала удхашанар» гэһэн асуудалнуудаар элидхэл ба лекцинүүд хэгдэбэ.

Энэ һуралсалые эмхидхэхэ ба үнгэргэхэ хэрэгтэ Цагаан-Усанай МТС-эй зоотехник нүхэр И. Носырев ба агроном В. Лобазеров эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Д. Жигмытов.

Залуу һаалишад

Малажалда хүдэлхэеэ һайн дураараа ошоһон залуушуулай ажал тухай

Зунай үедэ Үдын эрьеэр зубшан зурыһан сабшалан хададан ногоороод, үнгын сэсэгүүдээр эреэлэн ехэл гоё байдаг. Яруунын аймагай олохон колхозууд Үдын голой сабшалангай газарһаа жэл бүри нилээд ехэхэн ургаса абажа адуу малаа тэжээдэг юм.

Мүнөө Үдэ гол мүльһэн хушалтая сэлин хаяа. Тиибэшье эрьенүүдэйнь ногоорон сэсэглэхэ үшөөл үды байна. Тиин Һадаригай гүүртэ дээрэ үдэр һүнигүй эдэбхитэ шударгуу ажал хүдэлмэри таһардаггүй. Мүнөө һаалишадта эгээн халуун үень, шэнэ түл олоор абалга, ерэнхэй. Эндэ һүниидөөшье фонарь бариһан, үглөөнэй үүр сүүрээршье хүнэгүүдые хангиргаһан һаалишадай малайнгаа байра руу ошожо ябахань харагдадаг.

Эдэ үдэрнүүдтэ һаалишадай һанал хүсэлынь нэгэл зорилгодо табигданхай: КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй табиһан зорилгые ойрын жэлнүүдтэ дүүргэжэ, түрэл орондоо малажалай продуктнуудые ехээр үгэхые оролдоно. Тус гүүртын 13 һалишад энэ жэлдэ нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1200 литрһээ доошо бэшэ һү һааха, шэнэ түлнүүдэе гарзагүй түлжүүлхэ гэһэн социалистическэ уялга абанхай.

Һаалишадай олонхинь комсомолецууд ба залуушуул юм. Малажалые шадабаритай кадрнуудаар бэхижүүлхэ гэжэ түрэл партиингаа уряалхада, үнгэрэгшэ намар Любовь Трофимова, Вера Уварова, Людмила Житихина гэгшэд һаалишад болохоёо хүсэһэн байгаа. Ольга Бружинская Катя Куховицкая хоёр комсомолой путёвкоор Улан-Удын предприятинуудһаа эндэ Кировэй нэрэмжэтэ колхозой һүнэй-товарна гүүртэ дээрэ ерэһээр оройдоол гурба һара болобо. Городһоо ерэһэн басагад дүй дүршэлтэй һаалишад Гыма Жамьянова, Намсалма Цыбикова, зоотехник Андреева гэгшэдэй туһаламжаар яһала шадабари мэргэжэлтэй боложо байна.

...Үдэрэй 3 час. Хүйтэхэн һалхин һэбшээлжэ, хуааржа сайшаһан хагдые аалиханаар долгитуулан эльбэнэ. Малшадай гэрнүүдэй хоолойһоо хүхэбтэр утаан сахаригтан гараад, баруун урагшаа хүбшэ руу шэглэн гэзэгэтэһээр харагдахаяа болишоно. Модо хахад тухай газарта зэрэлгээтэн харагдажа байһан үбһэнэй хоройһоо тээ холохонуур, һүрэг үнеэд хагданда бэлшэжэ ябана. Гарайнгаа тохоногто хоёр-хоёр сайр хүнэгүүдые бүгтэргэһэн басагад согтой хүхюунээр энеэлдэһээр үнеэд тээшэ ошоноd. Уданшьегүй «малаагшан», «эреэгшэн» гэһэн сортоотой абяанууд Үдын голые уруудан сууряатана. «Малаагшан», «эреэгшэдынь» эзэдэйнгээ абяа дуулаһаар ябаһан газартаа зогсон, ерэхынь хүлеэн байнад.

—Тугалдань хүхүүлэнгүй гурбадахи жэлээ үнеэдээ һаанабди. Энэ ехэ зохид арга гээшэ,—гэжэ Гыма Жамьянова үнеэгээ һаажа һууха зуураа хөөрэнэ.—Иигээд үнеэдээ үдэртөө гурба һаахадамнай һүнинь ехэшье, тоһолигшье болоо. Үнеэднай хүхүүлэгшэ аа гү гэжэ һанаагаа зобохоо болёобди, бэлшэжэ ябаһан газартань сэхэ ерээд лэ, үнеэдээ үдэртөө һаахадамнай ехэл амар байна. Энэ түрүү аргын ехэ ашатай байһан тухай бусадшье һаалишад тиигэжэ хөөрэнэ. Миил нэгэ час тухай саг соо тэдэнэр бүхы үнеэдээ һаагаад, дүхэриг болон һуужа, ямар үнеэмнай үсэгэлдэрэйхидөө орходоо хэды шэнээн һү ехые үгөөб гэжэ хөөрэлдэнэ.

—Басагад, ябажа тугалаа эдеэлүүлэе,—гэжэ уданшьегүй Намсылма Цыбенова ооголно. Һаалишад һүеэ гэртээ абаашана.

Һаалишадай түүртэдээ ерэхэдэнь, һү абадаг гэрэй үүдэн тушаа бидонгуудые ашааһан тэргэдэ буурал толгойтой үбгэжөөл хүлеэжэ байба.

— Үглөөнэймнай һүнэй тоһолигынь миил 5 процент байбал, аяар 0,5 процент доошоо орошоо,—гэжэ үбгэжөөл урмаа хухарангишагаар басагадта хөөрэнэ.—Һүнэйм тоһолигые муугаар шалганат гэжэ тоһоной заводойхинтой түр-тар гэлдээдшье абааб. Үнеэдтээ талха, тарья, шрот һайнаар лэ буйлуулжа эдюулхэ болоохат, хагдаида ябаад үнеэд хожорхоо һанаад байна.

Һаалишад үнеэдээ зоотехническэ заабариин ёһоор харууһалха, эдеэлүүлхэ ба уһалха хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна. Тэдэнэр үнеэдтээ миил үбһэ бэшэ, мүн шэмэтэ тэжээл, тарья, шрот буйлуулжа үгэнэ. Үнеэн бүриин тэжээлэй рацион зохёогдонхой. Бэеэр томо, һү ехэтэй үнеэдтэ элдэб янзын тэжээл элбэгээр эдюулэгдэнэ. Мүн үнеэ һааха арга шудалха хэрэгтэй гэжэ тэдэнэр хөөрэнэ. Үнеэдэйнгээ дэлэн нидхэржэ массаж хэхэ, бүлеэн уһаар угааха, аршахада һайн байдаг.

Иигэжэ үнеэдэйнгээ харууһалга, эдеэлүүлгэ һайжаруулһанай ашаар тус гүүртэ ажахын энэ жэлэй зургаа һарын туршада үнгэрэгшэ жэлэй энэ үедэ орходоо һү һаалгые хоёрһоо үлүүгээр дээшэлүүлээ. Колхозой түрүү һаалишан Гыма Жамьянова харууһалжа байгаа 15 үнеэдһээ юһыень түрүүлжэ, тугалнуудыень гарзагүй түлжүүлхэ зуураа, 6 һара соо 5633 литр һү һаагаа. Энэ хадаа үнеэн бүридэ дундa зэргээр 380 шахуу литр болоно. Мүн һаалишад Намжилма Цыденова, Людмила Житихина, Намсылма Цыбикова, Любовь Трофимова ба бусад һара ерэхэ бүри һү һаалгаяа улам бүри дээшэлүүлнэ.

Һаалишад туйлаһанаараа һанаагаа амарнагүй. Харин энэмнай республикын болон манай аймагай Маленковой нэрэмжэтэ артелиин түрүү һаалишадай туйлаһанда орходоо нилээд бага гэжэ сэхэ хөөрэнэ. Түрүүшүүлэй зэргэдэ гарахын тулада социалистическэ мүрысөөндэ улам эрмэтэйгээр оролсохобди гэлсэнэ.

Тус гүүртэ дээрэ һаяхан үнгэргэгдэһэн «малшадай үдэр» артелиингээ правлениидэ ба партийна организацида ехэхэн эрилтэ табяа. Мүнөө жэлдэ шэмэтэ тэжээл болохо кукуруза ехээр тарижа, һайн силос фермынгээ дэргэдэ дараха, типовой байра барижа малаа байлгаха ёһотойбди гэжэ һаалишад ёһотойл зүб эрилтэ хэнэ гээшэ.

«Малшадай үдэр» ажалайнгаа 6 һарын дүн зүбшэн хэлсэжэ, үнеэдһээ һү ехээр һаадаг болохо арга зам хараалхадаа ороонhoто ба тэжээлэй культуранuудые агротехническэ эрхим болзор соонь тарижа дүүргэхые, сабшалан хадалангаа үтэгжүүлхые, малшадай ажаһуудалые улам һайжаруулхыень Һадаригай гүүртын һаалишад-комсомолканууд колхозой правлениин түрүүлэгшэ нүхэр Лосев, партийна организациин секретарь нүхэр Дугданов гэгшэдһээ эрилтэ хээ. Ашатай туһатайгаар ажаллаха ба культурнаар амарха арга бидэндэ олгоо хадатнай хүсэ шадалаа гамнангүй ажаллажа, урдаа табигдаһан зорилгые болзорһоонь урид дүүргэхэбди гэжэ һаалишад нэгэн һаналаар мэдүүлнэ.

—Һаалишанаар хүдэлхэдэ һайн ажал байна,—гэжэ Катя Куховицкая хөөрэнэ.—Нүхэдэйнгөө туһаламжаар оролдоод байхадал богонихон болзор соо шадамар һаалишан болохол байхаб. Малажалда хүдэлмэрилхэеэ ерыт гэжэ урдань сугтаа хүдэлжэ байһан басагадта һаяхан бэшэг эльгээгээ һэм.

—Түрүүшээр ерээд байхадаа, городһоо холо театр, киногүйгөөр яажа байнабта гэһэн бэшэг зарим басагадһаа абаа һэмди,—гэжэ тэрэнэй хани басаган Ольга үргэлжэлүүлнэ.—Тээд эндээ радиогоор Москва, Улан-Удэ болон бусад дуратай городоо шагнанабди. Хүгжэмэй инструментнүүд, номууд, газетэнүүд бии. Киношье харадагбди. Юрэдөөл үдэшэндөө ходол хэхэ юумэ олдогшо, хүдөө ерээб гэжэ уйдаха саг байгша үгы даа...

Хабарай балай харанхы һүни. Һаалишадай гэрнүүдтэ орой болотор лампын гэрэл унтарнагүй. Комсомолой путёвкоор фермэдэ ерэһэн басагад оронойнгоо түрүү һаалишадай дүй дүршэл тухай ном ханамжатайгаар уншана.

Иигээд хабар хүсэндөө орожо, урга, ногоон, үнгэ бүриин сэсэг Үдын голые шэмэглэхэл. Тиихэдэнь үнеэд бүри ехэ һү үгэжэ эхилхэ. Мүнөө Һадаригай һаалишад харууһалжа байһан үнеэн бүриһөө мянга хоёр зуун литр һү һааха гэһэн социалистическэ уялгаяа лаб дүүргэхэбди гэжэ хэлсэнэ.

Б. Дондоков.

Бурят-Монголой хүгжэмэй творчествын хүгжэлтэ

Манай республикын композиторнуудай творчествын түрүүшын хаалга апрелиин 23-да эхилбэ. Улан-Удэ городой ажалшад харалгын үеэр симфоническа, камерна хүгжэмэй, үхибүүд болон эдир залуушуулда зорюулагдаһан хүгжэмэй, шэлэн эстрадна хүнгэн хүгжэмэй эдэ хэдэн концерт шагнаха юм. Хаpалга хадаа Бурят-Монголой хүгжэмэй культурын хүгжэлтын дүн ба, композиторнуудай организациин хүдэлмэридэ бии байһан бүхы дутагдалнуудые элирүүлхэ, бурят-монгол арадай формоороо национальна, удхаараа социалистическэ хүгжэмэй культурын саашанхи хүгжэлтые хараалха гэһэн зорилготой.

Агуу ехэ Октябрьска социалистическэ революциин урда тээ Бурят-Монголдо өөрынь профессиональна хүгжэмэй культура үгы байһан юм. Харин советскэ засагай ашаар манай республика политическэ, экономическа, культурна талаараа эрид хүгжэжэ, тэрэ тоодо өөрын профессиональна хүгжэмтэй болоһон байна.

Республика доторнай оперо ба балетэй театр, филармони, хүгжэмэй училищи болон һургуули, ород драмын театр, бурят-монголой драмын театр, советскэ композиторнууд, зохёолшод болон уранзураашадай союзууд байгуулагдаа. Бэлигтэй мэргэжэлтэй олон тоото артистнууд гараа. Республикын композиторнуудай зохёоһон хүгжэм манай Эхэ ороной столица Москваһаа дамжуулагдана, Советскэ Союзай нютаг бүхэндэ зэдэлнэ. Эдэ бүгэдэ хадаа бурят-монгол хүгжэмэй хүгжэхэ угаа ехэ арга боломжотой байһые гэршэлэн харуулна. Москвада 1940 ондо болоһон Бурят-Монголой искусствын декадын үедэ манай хүгжэм өөрынгөө амжалта харуулһан юм. Декадын үедэ табигдаһан М. Фроловой «Энхэ-Булад баатар», Б. Ямпилов П. Берлинский хоёрой зохёоһон «Баир» гэжэ оперно зохёолнууд эрхим сэгнэлтэ абаа һэн.

Агуу ехэ ород арадай хүгжэмэй культурын түлөөлэгшэд Бурят-Монголой хүгжэмэй культурын хүгжэлтэдэ угаа ехэ туһа хүргөө. П. М. Берлинский манай хүгжэм зохёолгодо ехэ үүргэтэй байна. Тэрэ хадаа композиторска ажал эрхилхэһээ гадна, оперно театрын артистнууд болохо залуу дуушадые хүмүүжүүлһэн юм. Нүхэр Берлинский республикын нютаг бүхэнөөр шахуу ябажа, манай арадай дуунай баялигые согсолһон байгаа. Бурядай түрүүшын композиторнуудые хүмүүжүүлһэн Уралай бэлигтэ композитор М. П. Фролов «Энхэ-Булад баатар» гэжэ Бурят-Монголой түрүүшын оперо зохёоһон юм. «Энхэ-Булад баатар» гэжэ оперо соо арадай ажабайдалда болоһон событинууд, баатарнуудай харуулһан эрэлхэг зориг магтан дуулагдаһан байха юм.

Энэ оперын либретто зохёоһон Н. Г. Балдано «Шоно-баатар» гэжэ арадай поэмэ соо хэлэгдэһэн событинууд болон геройнуудые зураглан харуулһан байгаа. Оперын бүхы хүгжэмынь Бурят-Монголой арадай дуунай гол удхаар зохёогдоо. Бурят-Монголой дуунай аялгые саашаданъ хүгжөөхэ угаа ехэ арга боломжо бии байна гэжэ оперо зохёогшо гэршэлэн харуулһан байгаа. «Энхэ-Булад баатар» гэжэ оперо олонациональна советскэ хүгжэмые хүгжөөлгэдэ ехэ нэмэри болоһон юм. М. Фроловой зохёоһон «Энхэ-Булад баатар» гэжэ оперо, ородой элитэ композитор Р. Глиэрэй зохёоһон «Бурят-Монголой героическа марш» манай композиторнуудта угаа ехэ туһатай зохёол болоһон байна. Ородой композиторнууд В. И. Морошкин, С. Н. Ряузов, Л. К. Книппер болон бусад Бурят-Монголой хүгжэм зохёолгодо мүн лэ ехэ нэмэри хээ.

Коммунистическэ парти советскэ искусствын хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые бодотоор хүтэлбэрилхэ зуураа, ажабайдалые зүбөөр зураглан харуулха эрилтэ тэдэнэртэ табина.

В. Мураделиин «Агуу ехэ хани барисаан» гэжэ оперо тухай партиин Центральна Комитедэй 1948 оной түүхэтэ тогтоол манай искусствын шэнэ хүсэтэйгөөр хүгжэхэ арга боломжые заажа үгэһэн байна. Партиин сэсэн мэргэн тэрэ заабаринь советскэ композиторнууд хүндэтэйгөөр хүлеэн абаһан юм. Тэрэ тогтоолой гараһанһаа хойшо советскэ композиторнууд нилээд олон зохёолнуудые найруулаа. Бурят-Монголой хүгжэмшье шэнэ дуунуудаар баяжаа. Манай саг үеын бодото образууд тэрэ дуунууд соо зураглан харуулагданхай. Д. Аюшеевэй зохёоһон «Колхозой хабар» гэжэ симфоническа зохёол, «Хантарма» гэжэ скрипкэ дээрэ наадаха пьесэ, Б. Ямпиловай зохёоһон «Симфоническа хатарнууд», «Һалбаран бадаржа байһан нютаг» гэжэ сюитэ, Ж. Батуевай зохёоһон сюитэнүүд, мүн бусадшье хэдэ хэдэн дуунууд найруулагдаһан байна.

Бурят-Монгол хүгжэм зохёолгодо зарим тэды амжалтануудай туйлагдабашье, үшөөл ехэхэн дутагдалнууд бии байна. Республиканска композиторнуудай Союз энээндэ сэхэ зэмэтэй. Республикын композиторнуудай Союзда мүнөө 5 гэшүүд тоологдодог юм. Союзай гэшүүн Н. Халбаев 10 гаран жэлэй турша соо юушье зохёогоогүй шахуу. Һаяһан советскэ композиторнуудай Союзай гэшүүн боложо ороһон нүхэр Г. Дадуев мүн лэ эдэбхи үүсхэл багатайгаар хүдэлмэрилнэ.

Нүхэр Дадуев мэргэжэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлээд байбал һонирхолтой зохёол бэшэхэ бүхы арга боломжотой юм. Тэрээнэй зохёоһон «Бурят-Монгол» гэжэ дуун һонирхолтой зохёол болоһон байна.

Союзай дэргэдэ творческо актив байгуулагдаагүй, уранһайханай самодеятельностьда шалгарһан бэлигтэй хүнүүд шэлэн абтаадүй байһаар. Республикада ажаллажа байгаа дуушад, хормейстернүүд, культурын байшангууд болон клубуудай хүтэлбэрилэгшэд Союзай хүдэлмэридэ хабаадуулагданагүй. БМАССР-эй композиторнуудай Союзай дэргэдэ байгуулагдаһан композиторнуудай кружок өөрынгөө зорилгые дүүргэжэ шаданагүй. П. И. Чайковскиин нэрэмжэтэ хүгжэмэй һургуулиин дэргэдэ композиторнуудай отделени бии болгохо асуудалые БМАССР-эй Культурын министерство заатагүй шиидхэхэ ёһотой.

Композиторнуудай Союз гүрэнэй филармониин, хүгжэмэй училищиин хүдэлмэриие һонирхоногүй шахуу. Культурын министерствын искусствын таһаг энээндэ түбхын түрүүндэ зэмэтэй байна. Дуунай фольклорые суглуулхын, уранһайханай самодеятельностиин коллективүүдтэ туһалхын зорилгоор композиторнууд хүдөө нютагуудта үсөөн гарана. Бэшэжэ абтаһан дуунуудые шэнжэлхэ асуудалшье муугаар табигданхай. Бурят-Монголой номой хэблэл 1953 ондо дуунуудай сборник олон алдуутайгаар гаргаа. Ното хэблэн гаргаха асуудалда анхарал ехэ багаар табигдана. Композиторнуудай Союзай байгуулагдаһанһаа —1940 онһоо хойшо Бурят-Монголой номой хэблэл дуунай оройдоо хоёрхон сборник гаргаа.

Композиторнуудай зохёоһон шэнэ дуунуудые олониитын дунда дэлгэрүүлхэ хэрэгтэ радио угаа ехэ үүргэтэй юм. Гэбэшье, радиоинформациин таһагай хүгжэмэй редакци үшөөл шанар муутай дамжуулга хэнэ. Дамжуулгаяа һайжаруулха тушаа хэмжээ абанагүй.

Композиторнуудай зохёоһон дуунуудай үшөөл үсөөниинь арадай зүгһөө һайн сэгнэлтэ абана.

Поэдүүд хадаа һонирхолтой, ажабайдалые зүбөөр харуулһан дуунуудые зохёохо ёһотой. Уранзохёолшодой зохёоһон ехэнхи дуунуудынь удха муутай, һонигүй байдаг. Тиимэһээ иимэ дуунуудта аялга найруулхань бэрхэтэй юм.

«Творческо понедельник» гэжэ зүблөөн неделн бүри болодог. Тэрэ зүблөөн Бурят-Монголой композиторнуудай Союзай ажал-ябуулгада ехэ туһатай юм. Тэрэ зүблөөн дээрэ шэнэ зохёолнууд зүбшэн хэлсэгдэдэг, гэбэшье композиторнуудай ёһотой творческо һургуули боложо үшөөл шадаагүй байһаар.

Композиторнуудай зэргэдэ жагсамаар оюун бэлигтэй хүнүүд манай республикада олон. Тэдэниие һургаха, илангаяа залуушуулые училищи болон консерваторинуудта олоор эльгээхэ шухала. Мүнөө үеын темээр оперно болон балетнэ зохёолнуудые байгуулха гээшэ композиторнуудай Союзай шухала зорилго болоно. Республикын уранзохёолшодой Союз, БМАССР-эй Культурын министерство оперно ба балетнэ либретто бэлэдхэхэ ёһотой. Эрхим һайн оперно болон балетнэ зохёолнуудые байгуулхын зорилгоор Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр авторнуудтай нягта холбоо барисаа байгуулха зэргэтэй. Шэнэ дуунуудые арад зоной дунда үргэнөөр дэлгэрүүлхын тулада «Бидэнэртэй дуулагты» гэхэ мэтын дамжуулгануудые радиоинформациин таһаг эмхидхэжэ байха уялгатай. Арадай творчествын республиканска байшан шэнэ дуунуудые дэлгэрүүлхэ талаар мүн лэ нилээд ехэ үүргэтэй.

Республикын хүгжэмэй творческо хүсые хүтэлбэрилхын тула Бурят-Монголой композиторнуудай Союзда зохихо условинууд байгуулагдаха бээз гэжэ найдагдана. Мүнөө боложо байгаа республиканска харалга бии байһан бүхы дутагдалнуудые усадхаха, Бурят-Монголой залуу хүгжэмые саашадань хүгжөөлгэдэ композиторнуудай эршэ хүсые элсүүлхэ хэрэгтэнь Союзда туһалха байһаниинь лабтай.

Д. АЮШЕЕВ,
Б. ЯМПИЛОВ,
композиторнууд.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Азиин ба Африкын арадуудай һанал бодол

Хүн түрэлтэнэй хахадһаа олонойнь ажаһуудаг Азиин ба Африкын арадууд бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангалгын хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри хэжэ байна. Колониальна дарлалтада эсэргүү, эрхэ сүлөөгэй түлөө, национальна бэеэ дааһан байдалай, эб найрамдалай түлөө эдэнэй тэмсэл үдэрһөө үдэртэ үргэдэн дэлгэржэ, мүнөө сагай тон шухала асуудалнуудай нэгэн болоо.

Уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулха зорилгоор Индиин столица—Делидэ һаяхан болоһон Азиин оронуудай конференци тэндэхи арадуудай улам бэхижэжэ байгаа нэгэдэлые, һаналай найрамдалые ехэ хүсэтэйгөөр элирхэйлэн харуулаа. Азиин оронуудые хэһэг буһаг болгон хубааха зорилготой колонизаторнуудай политикада—тэндэхи арадуудые түбэггүйгөөр дарлаха богоолшолхын тулада хоорондонь хёмороо үүдхэхэ гэһэн политикада эсэргүү шэглүүлэн, тэгшэ эрхэтэйгээр, эб этэйгээр зэргэ оршон байлгын үндэһэ һуури дээрэ хани ёһоной харилсаа холбоо байгуулха гэһэн зоригжолоо Азиин арадууд эрид шууд бэелүүлнэ. Индийскэ «Амрита Базар Патрика» гэдэг газетэ энэ конференциин дүнгүүд тухай шэнжэлэн бэшэхэ зуураа, тэрээниие «асари ехэ хүсэтэйгөөр жагсан бодожо байгаа шэнэ Азиин шанга һанал бодол» мүн гэжэ тон зүбөөр нэрлэнэ.

Азиин үргэн олон зониие түлөөлжэ Делидэ зарлагдаһан конференциин дүүрэһэнэй удаа неделиин үнгэрөөд байхада, Азиин ба Африкын 29 оронoй бүри ехэ конференци Индонезиин Бандунг городто болоо. Колонинуудые эзэмдэгшэдээр хэдэн зуун жэл соо дарлагдаһан, һүүлэй үе болотор империализмын колониальна ара талань байһан угаа ехэ хоёр түбиин түлөөлэгшэд түүхэдэ түрүүшынхеэ уулзаба.

Тус оронуудай арадуудай хуби заяанда болоод гү, али мүнөө боложо байгаа туйлай ехэ хубилалтануудые Бандунгдахи конференци элирхэйлэн харуулна. Хитадай Арадай Республикын делегациие толгойлогшо Чжоу Энь-лай тэдэ хубилалтануудые тайлбарилан харуулха зуураа иигэжэ мэдүүлбэ: «Мүнөө Азиин ба Африкын оронуудай түхэл шарайнь үндэһөөрөө хубилаа. Колонинуудые тамалдаг дарлалтын гэнжые бүри олон оронууд өөрһөө абажа хаяад гү, али хаяжа байнхай. Колонинуудтай гүрэнүүд дээрмэдэлгэ, дарлалгаяа үргэлжэлүүлхын тула хуушанайнгаа арга методүүдые хэрэглэжэ шадахагүй болонхой...»

Азиин ба Африкын оронуудһаа гадна, мүн ондоошье түбинүүдтэхи арадуудай сэдьхэлые ехээр хүдэлгэдэг асуудалнууд бандунгска конференциин зүбшэхэ зүйлдэ оруулагдаа. Энэ конференци экономическа ба культурна харилсаа холбооной асуудалнуудые, нацануудай өөһэдынгөө байдал тодорхойлхо эрхэ тухай, эб найрамдал ба уласхоорондын аюулгүй байдал хангаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байна. Индонезиин президент Сукарно конференци дээрэ эхилэлгын үгэ хэлэхэдээ иигэжэ мэдүүлээ: «Эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ Азиин ба Африкын бүхы моральна, ухаан бодолой ба политическэ хүсэнүүдые элсүүлхэ ёһотойбди», мүн «Бидэнэр дайн сэрэг хүсэдэггүй, харин эб найрамдал хүсэдэгбди, манда бии байһан хамаг юумэн эб найрамдал бэхижүүлхын тулада хододоо хэрэглэгдэхэ гэжэ харуулха ёһотойбди». Эдэ үгэнүүдынь Бандунгдахи конференциин зорилгые, тэрэнэй боложо байгаа оршон байдалые эли тодоор тайлбарилан харуулна.

Азиин ба Африкын үргэн ехэ районуудай жагсан бодолгодо һаад ушаруулдаг колониальна ёһо гурим хадаа оронуудай хоорондо хани ёһоной харилсаа холбоо хангалгын хэрэгтэ түбэг тойбо татана. Азиин ба Африкын оронуудай арадууд шэнэ байдал тээшэ зориһон өөһэдынгөө зам дээрэхи тэдэ бүхы һаад тойбонуудые зайсуулха ёһотой. Тиимэл ушарһаа, Азиин ба Африкын арадуудай илалта түгэс дабшалгада һаад хэхэ гэжэ оролдогшод тушаа хэлэгдэһэн зэбүүрхэлэй үгэнүүд тус конференциин трибунаһаа соностожо байһаниинь тушаан болоһон ябадал бэшэ юм.

Бандунгдахи конференциин оршон байдалые муу болгохын тулада, эб найрамдалай дайсад ехэ оролдолго гаргаһан байна. Тэдэнэр энэ конференцидэ хабаадагшадай хоорондо арсалдаануудые гаргахаар багсааһан, үгөөрнь ябадаг зарим оронуудай түлөөлэгшэнэрэй туһаламжаар конференциин хүдэлмэридэ, һайн үрэ туйлалгада һаад хэхэ гэжэ хүсэһэн байгаа. Теэд, тэдэ һанаашалгануудынь буруу һүрэшөө. «Индиин ба Хитадай соносхоһон табан принципые энэ уулзалгада хабаадагшадай олонхинь һайшаадаг байна» гэжэ «Нью-Йорк Таймс» газетын корреспондент урмагүйгөөр мэдээсэнэ. Шэнэ Азиин харти гэжэ дэлхэй дээрэ алдаршаһан эдэ принципүүд (территориальна бүтэн бүрин байха, бэе бэеынгээ сүлөөтэ эрхэнүүдые хүндэлхэ, добтололсохогүй, дотоодын хэрэгүүдтээ хамааралсахагүй, тэгшэ эрхэтэй, алишье таладаа ашагтай туһатай ба амгалан ёһоор зэргэ оршон байха принципүүд) — Азиин ба Африкын оронуудтахи арадуудай нэгэдэн жагсаха арга, тэдэнэй дура зоригой, эрмэлзэлгын ба эрид шиидэбэриин гэршэ болоно.

Мүнөө эрхэ сүлөө, национальна бэеэ дааһан байдал ба эб найрамдал туйлаха гэжэ зориһон арад түмэнэй улам ехээр орьёлон бадаржа байгаа тэмсэлэй оршон байдалда Азиин ба Африкын событинууд хүгжэжэ байнхай.

Эб найрамдал бэхижүүлгын хэрэгтэ шухала туһа нэмэри

Энэ оной апрелиин 12-һоо 15 хүрэтэр Москвада хэгдэһэн Советско-австрийска хэлсээнүүдые дэлхэйн улад зон ехэтэ һонирхон зүбшэлжэ үргэлжэлһөөр. Хилын саанахи хэблэл, радио, политическэ ба олониитын ажал-ябуулагшад Советско-австрийска коммюникее үргэнөөр шэнжэлэн тунхаглаха зуураа, тэрээниие имагта шухала документ мүн гэжэ тоолоно.

Австрийска асуудалаар Советскэ правительствын баримталдаг политикые—Московско хэлсээнүүдэй амжалта хангаһан политикые Европодохи түгшүүрил һуларуулха замдахи шухала алхам, европейскэ аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ угаа шухала туһа нэмэри мүн гэжэ эб найрамдал хүсэдэг бүхы ханинар һайшаана. «Советско-австрийска хэлсээнүүд хадаа Советскэ Союзай сэхэ шууд баримталдаг эб найрамдалай ба уласхоорондын харилсаа холбооной политикын шэнэ амжалта болоно... Үнэн сэхээр хандаа һаа, жүдхэмжэ гаргаа һаа, эб найрамдал бэхижүүлхэ зорилгые үндэһэ болгоо һаа, уласхоорондын арсалдаата асуудалнуудые хэлсээнэй гуримаар шиидхэжэ болохо байһые Москвадахи хэлсээнүүд эли тодоор гэршэлэн харуулаа» гэжэ Хитадай «Жэньминьжибао» газетэ тусхайлан тэмдэглэнэ.

Хэнэйшье мэдэһээр, австрийска асуудал дары шиидхэгдэхэ ёһотой уласхоорондын асуудалнуудай нэгэн байһаниинь элитэ. Бэеэ дааһан, демократическа Австриие һэргээн байгуулжа, австрийска арадай ба Европын бүхы арадуудай национальна аша туһые үндэһэ болгожо австрийска асуудал шиидхэхэ зорилгоор Советскэ Союз хододоо оролдолго гаргадаг байгаа. США-гэй засаг баригша бүлэгүүдэй ба Баруун Европодохи тэдэнэй ханинарай харша политика баримталаагүй һаань, австрийска асуудал үни шиидхэгдэжэ болохо бэлэй. Австритай гүрэнэй договор баталха, тэрэнэй бэеэ дааһан байдал һэргээлгые хангаха гэһэн советскэ дурадхалнууд австрийска арадай зүгһөө хододоо һайшаагдан дэмжэгдэдэг байна. Эдэ дурадхалнууд һүүлэй үедэ австрийска правительствыншье зүгһөө болохотойдо тоологдоод, Австриин правительственна делегаци Москва ерэһэн байха юм.

Сэрэгэй ямаршье союзуудта орохогүй, өөрынгөө территори дээрэ гадаадын сэрэгэй ямаршье базануудые тогтоолгохогүй гэһэн уялга Австри абана гэжэ австрийска правительство Московско хэлсээнүүдэй үедэ мэдүүлһэн байна. «Австри хадаа бусад гүрэнүүд тушаа бэеэ дааһан политика бэелүүлхэ, тиигэһэнэй үндэһөөр тус декларациие сахиха ябадал хангагдаха ёһотой» гэжэ Советско-австрийска коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Эдэ принципүүдые Австриин хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлээ һаа, австрийска арадай аша туһада, мүн Европодо эб найрамдал бэхижүүлгын аша туһада харюусахань дамжаггүй. Энэ ушарые баруун оронуудай буржуазна хэблэлшье мэдэрнэ. Жэшээлхэдэ, сэрэгэй блогуудта Австриин хабаадаагүй һаань, Швейцариин жэшээгээр Европын түб дунда амяа хараһан ондоо область бии боложо, баруун ба зүүн оронуудай хоорондын түгшүүрил зайсуулагдаха, эдэ оронуудтахи бүхы оршон байдалда ашатай һайнаар нүлөөлхэ байна гэжэ английска «Иоркшир Пост» газетэ тэмдэглэнэ.

Австрийска асуудалаар Советскэ Союзай баримталдаг сэхэ шууд политикань ехэ ба бага арадуудай национальна интересүүдые СССР-эй ехээр хүндэлдэгые тон эли тодоор элирхэйлэн харуулһан, Австритай гүрэнэй договор баталха зам нээжэ үгэһэн байна. «Суверенитет, сүлөө гэһэн үгэнүүд мүнөө бидэндэ бодото хэрэг болохо ёһотой.... Австрида шэнэ үе сагые Москва нээжэ үгэбэ» гэжэ австрийска «Винер цейтунг» газетэ бэшэнэ.

Гүрэнэй талаар Австриин бүтэн бүрин, бэеэ дааһан байдал хангаха, сэрэгэй бүлэглэлнүүдтэ оролгоһоо тэрэниие зайсуулха гээшэ Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал сахилгын, батадхалгын хэрэгтэ ехэ удхашанартай. Энэ ушарые мэдээд, хариин хархис хэблэлэй органууд ехээр һанаата болонхой. Жэшээлхэдэ, американска «Крисчен Сайенс Монитор» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Бата нейтралитет сахиха зэргээр эрхэ сүлөө ба бэеэ дааһан байдал туйлаха гэжэ шиидэһэн Австриин жэшээнь ороноо нэгэдүүлхые эрид шууд эридэг олон немецүүдэй зэргые улам арьбадхаха болоно...»

Иигэжэ түбэгшөөдэгынь үндэһэ баримтатай байна. Москвада хэгдэһэн хэлсээнүүдэй үрэ дүнгүүд США-гэй эзэрхэг түримхэй бүлэгүүдэй баримталдаг хараа бодолһоо тад ондоо байна. Тэдэ бүлэгүүд Европодохи событинуудые ондоо шэглэлтэйгээр хүгжөөхэ хүсэлэнтэй байха юм. Германска милитаризмые дахинаа һэргээхэ, Германиие таһаранхай байлгаха, тэрэнэй баруун хубииень сэрэгэй плацдарм болгохо гэһэн американска политикые немецкэ ба бусад европейскэ арадууд эрид буруушаагаа. Парижска хэлсээнүүдые бэелүүлхэ ябадалда эсэргүүгээр дэлгэрһэн хүсэтэ хүдэлөөн энээн тухайда гэршэлнэ. «Нейе Рейн-Цейтунг» иигэжэ мэдүүлнэ: «Өөрын үүсхэл ба бэеэ дааһан шиидхэбэри гаргаха политикые Раабһаа халан абаха зэргэтэйбди. Баруун гүрэнүүдэй блогтой сэрэгэй-политическэ холбоо хэһэнһээ үлүү ехээр манай ороной аша туһада иимэ политикын харюусаха байһыень ойлгохо ёһотойбди».

Советскэ правительство австрийска асуудалые түргэнөөр шиидхэхэеэ оролдон, апрелиин 19-дэ баруун гүрэнүүдтэ ното эльгээгээ, Австритай гүрэнэй договор баталха тухай асуудал зүбшэхын тулада США-гэй, Франциин, Англиин ба СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөе Австриин түлөөлэгшэнэрэй хабаадалгатайгаар ойрын сагта зарлая гэжэ тэрэ ното соогоо дурадхаһан байха юм. Советскэ дурадхалда баруун гүрэнүүдэй засаг баригша бүлэгүүдэй ямараар хандадаг байһанһаань харахада, тэдэ гүрэнүүд, түбхын түрүүндэ Америкын Холбоото Штадууд, гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөе һаяар зарлаха гэжэ яараха хэбэргүй байна. Теэд, энэнь Европодохи американска монополинуудай хараалһан түсэбүүдэй эзэрхэг түримхэй удхые, уласхоорондын түгшүүрил болюулхагүй, харин хурсадхаха гэһэн эрмэлзэлгыень балшииса элирүүлэн харуулна. Тиимэ хараа бодолой тон буруу байһаниинь элитэ. Тиимэһээ «Нью-Йорк Пост» гэдэг газетэшье иигэжэ мэдүүлхэ баатай болоһон байна гэбэл: «Агууехэ гүрэнүүдэй зүблөө зарлаха асуудалһаа Эйзенхауэр ба Даллес урдынхидаал адляар хулжаад гү, али зайсаад байбал, тэрэнэйнгээ түлөө Европын ба Азиин орон бүхэнэй үмэнэ харюусаха ушартай болохо, тэдэ оронууд тиимэ зүблөөе тон шиидхэхы удхашанартайда тоолодог юм».

В. ХАРЬКОВ.

Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй Комиссиин Подкомитедэй заседани

ЛОНДОН, апрелиин 23. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй Комиссиин Подкомитедэй ээлжээтэ заседани үсэгэлдэр боложо, тэрээн дээрэ США-гэй түлөөлэгшэ Уодсворт түрүүлэгшээр һуугаа.

Аюулгүй байдалай ба эб найрамдалай түлөө немецкэ конгресс Дрездендэ нээгдэбэ

БЕРЛИН, апрелиин 22. (ТАСС). Аюулгүй байдалай ба эб найрамдалай түлөө немецкэ конгресс мүнөөдэр баярай оршон байдалда Дрездендэ нээгдээ. Конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадахын тулада Германска Демократическа Республикаһаа ба Баруун Германиһаа 1200 делегат суглараһан байна. Хариин олон оронуудай делегадууд айлшад боложо конгрессто ерэһэн байна. Польско делегациие олондо мэдээжэ болоһон уранзохёолшо Л. Кручковский, французска—Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүн г-жа Фарж, английска — эб найрамдалые хамгаалха Английска комитедэй гүйсэлкомой түрүүлэгшэ Г. Шаффер гэгшэд толгойлно. Венгерскэ Арадай Республикын, Австриин, Японийн ба бусад оронуудай делегацинууд конгрессто мүн лэ ерээ.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй Немецкэ соведэй түрүүлэгшэ профессор Фридрих конгрессые нээгээ. Дайнай аюулда эсэргүүсэн, парижска хэлсээнүүдые бэелүүлгэдэ эсэргүүсэн германска асуудалые эбэй ёһоор шиидхэхын түлөө немецкэ арадай тэмсэлдэ конгрессэй хүдэлмэри шухала туһа нэмэри болохо бэзэ гэжэ найдажа байһанаа тэрэ элишэлэн мэдүүлээ.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлшэдэй Немецкэ соведэй ажал-ябуулга тухай, тэрэнэй үмэнэ табигдажа байһан зорилгонууд тухай Соведэй генеральна секретарь Г. Вильман элидхэл хээ. Эб найрамдалай ба немецүүдэй өөһэд хоорондоо үгэеэ ойлголсолгын түлөө тэмсэлдэ немецкэ патриодуудай туйлаһан амжалтанууд тухай элидхэлшэ хөөрэжэ үгөө. Жэшээлхэдэ, парижска сэрэгэй хэлсээнүүдые эсэргүүсэн тэмсэхые уряалһан немецкэ мэдээжэ поэт Б. Брехт ба профессор В. Фридрих гэгшэдэй хандалгада немецкэ интеллигенциин 250 түлөөлэгшэд—уранзохёолшод, эрдэмтэд, искусствонуудай ажал-ябуулагшад, һургагшанар ба бусад гар табиһан байна.

Эб найрамдалай ба Германиин нэгэдэлэй түлөө немецкэ тэмсэлшэдэй зорилгонууд тухай тогтохо зуураа, немецкэ арадай диилэнхи олонхидой дура зоригто зүрин, боннско милитаристнууд ба үһөөрхэгшэдэй бэелүүлхэ гэжэ оролдожо байһан парижска хэлсээнүүдтэ эсэргүү тэмсэл шангадхаха шухала гэжэ Вильман онсо тэмдэглээ. Атомна дайнда бэлэдхэлгэдэ эсэргүүсэхые уряалһан Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй Венскэ Хандалгада гар табюулха кампани үнгэргэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха шухала гэжэ тэрэ заагаа.

Азиин ба Африкын оронуудай конференци дээрэ Чжоу Энь-лайн хэһэн мэдүүлгэ

ПЕКИН, апрелиин 23. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Бандунгһаа иигэжэ дамжуулна:

Бирмын, Цейлоной, Хитадай, Индиин, Индонезиин, Пакистанай, Филиппинэй ба Таиландын делегацинуудые толгойлогшонор мүнөөдэр зүблөө хэжэ, Дальна Востогто, илангаяа Тайвань шадарай райондо түгшүүрилые һуларуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Хитадай Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй премьер Чжоу Энь-лай зүблөөн дээрэ доро дурсагдаһан мэдүүлгэ хээ: «Хитад арад хадаа американска арадта хани ёһоной мэдэрэлтэй байна. Хитад арад Холбоото Штадуудтай дай хэхые хүсэнэгүй. Хитадай правительство хадаа Дальна Востогто, илангаяа Тайвань шадарай райондо түгшүүрилые һуларуулха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхын тулада Холбоото Штадуудай правительствотай хэлсээнүүдые хэхээр бэлэн байна».

Цехын түрүү бригада

Ханын захаар таатай зохидоор ябталаатай байһан элдэб зүһэнэй амһартанууд электрын һаруул галда толорон яларна. Энэ хадаа Улан-Удын Кировэй нэрэмжэтэ олзобориглгын артелиин амһартануудта шаажан гүйлгэдэг цехын үйлэдбэрилһэн продукци гээшэ.

Амһартануудта шаажан гүйлгэдэг цехтэ Сергей Николаевич Бородин гэгшын хүтэлбэрилдэг бригада өөрынгөө жэшээтэ ажалаар артель соогоо суурхана. Энэ бригадынхид үнгэрһэн һарынгаа даалгабариие 148 процент дүүргэжэ, социалистическэ мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлээ һэн.

—Мүнөө Уласхоорондын һайндэр—Майн нэгэнэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ манай бригадынхид оролсоод байхадаа, —гэжэ нүхэр Бородин хөөрэнэ, —үдэрэйнгөө даалгабариие үлүүлэн, һайн шанартайгаар дүүргэхэ, үйлэдбэрилэн гаргаһан продукциингаа шанарые һайжаруулха, өөрынь үные химдаруулха гэһэн шэнэ уялга абаад бэелүүлжэ байнабди.

Нүхэр Бородинай бригадын гэшүүд Зинаида Хлор, Клавдия Таракановская, Евдокия Скоробогатова гэгшэд халаан бүхэнэйнгөө нормые 150—160 процент хүрэтэр һайн шанартайгаар дүүргэдэг болонхой. Иигэжэ тус бригадынхид апрель һарынгаа түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө жэшээтэ һайнаар ажаллажа байна.

Нүхэр Бородин бригадаяа хүтэлхынгөө хажуугаар цехынгээ залуу хүдэлмэришэдтэ шэнэ мэргэжэл шудал, хадань туһалалсадаг юм. Амһартануудта шаажан гүйлгэхэ орёо мэргэжэлдэ гурбан хүдэлмэришэдые һургаһан байха юм.

Тиихэдэ цехын хүдэлмэришэн бүхэн ноябрь һараһаа хойшо таһалгаряагүй техническэ һуралсалда хабаадажа, өөһэдынгөө мэргэжэлые дээшэлүүлнэ. Энэ һуралсалые цехын начальник нүхэр Попов, инженер-химик Багарова гэгшэд хүтэлбэрилнэ. Эдэнэр һаяар шалгалтын экзамен үгэхэ юм.

Мүнөө артелиин цех, бригада бүхэнэй гэшүүд нүхэр Бородинай бригадынхидай үльгэр жэшээгээр хүдэлмэрилжэ, ажалайнгаа бүтээсые бүри дээшэлүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) амһартада шаажан гүйлгэгшэд нүхэд Евдокия Скоробогатова, Клавдия Таракановская гэгшэд бригадир С. Н. Бородинда бүтээһэн продукцяа тушаажа байна.

Текстнь Б. Цыремпиловэй.
Фотонь А. Истоминой.

„Путь Сталина" колхоздо

ХҮНДЭТЭЙ ДАРХАН

Колхозой комсомольско организациин секретарь нүхэр Аюржана Намсараев 1952 онһоо хойшо колхозой дарханаар ажаллана. Энэ нүхэр өөрынгөө ажалда үнэн сэхээр хандажа, колхозой ажахыда шухала хэрэгтэй зүйлнүүдые саг дарыдань бүтээдэг юм. Тэрэнэй хэһэн юумэнүүд хододоо һайн шанартай байдаг. Мүнөө хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ зэр зэмсэг гэхэ мэтын шухала хэрэгсэлнүүдые саг болзор соонь заһабарилжа дүүргэжэ байна.

САБШАЛАН ҺАЙЖАРУУЛАГДАНА

Луговодууд Цырен Дубшанов, Намсарай Намдаков гэгшэд Аюши Найдановай хүтэлбэри доро колхозойнгоо сабшалангые һайжаруулха хэрэгтэ ехэхэн оролдолго гаргана. Эдэнэр Һүүдэг гэжэ газартахи горхондо һаяхан хаалта хэһэн байна. Энээнэйнь ашаар Хотогор гэжэ газартахи 360 гектар сабшалангай газар уһалагдаха юм. Тэрэшэлэн эдэнэр Анаа горхоной эхиие хаажа, һубаг канава татахаар хараална. Энэнь колхозой огородые ба 300 шахуу гектар сабшалан уһалха юм.

НҮҮЖЭ ЕРЭГШЭДТЭ ШЭНЭ ГЭРНҮҮД ҮГТЭБЭ

Һаяхан энэ колхоздо Улан-Удэ родһоо 2 бүлэ нүүжэ ерээ. Колхо... правлени, партийна эхин организа... нүүжэ ерэгшэдтэ шэнэ гэр үг... байна. Мүн айл бүхэндэ һаа... үнеэ үгэхөөр хараална.

ТЕЛЕФОННО ЛИНИ

Колхозой центрһээ аймагай ц... хүрэтэр 25 километр зайтай газ... телефонно лини татагдажа ба... Энэ хүдэлмэриие дүүргэхээр түс... бригада Улан-Удэ городһоо ер... юм. Аймагай центрын эмхи зур... нуудай хүдэлмэрилэгшэд, алба... шад болон колхозой гэшүүд тэд... хүдэлмэридэ туһаламжа үзү... нүхэ малтаха, столбнуудые һуу... саха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр... баадалсана. Энэ столбнууд муу... диогой лини татахада хэрэглэ... юм.

ПИЛОРАМА ТОДХОГДОХО...

Колхозой правлени пилорам... далдажа абаба. Һаяар тэрэнэ... хожо, модо хюрөөдэлгын хүд... риие механизацилха байна.

Р. Цыре...

Хори.

Һайн үүсхэл

Яруунын аймагай «Улаан туяа» колхозой эрхим гүүртэ Дымчигтэ гэжэ голой эрьедэ байрладаг юм. Нүхэр Ц. Цыбиковэй даадаг энэ гүүртэдэ 156 толгой үнеэдтэй, 7 һаалишад хүдэлмэрилнэ. КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленумэй тогтоолые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула гүүртын һаалишад оролдосотойгоор ажаллана. Тэдэнэр 1955 ондо нютагай үүлтэрэй үнеэн бүриһөө 1200 литр һү һааха, 100 үнеэн бүриһөө 90 тугал абаха гэһэн уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тиин һаалишад үнгэрһэн 6 һара соо хамтадаа 34594 литр һү һааһа... тугал гарзагүйгөөр тэнжээһэн, ... 60 тугал абахаар хүлеэжэ бай...

Һайн байратай болохын тул... гүүртынхид апрелиин 15-да во... ник эмхидхэжэ, модо бэлэдхэ... рэнээ гүүртэдээ шэрэжэ, өөһэ... хүсөөр малшадай гэр бариха... тонно багтаамжатай силосэй б... гын модо өөһэдөө бэлэдхэжэ, ... луулха уялга абаад, шударга... хүдэлмэрилжэ эхилээ.

Малшадай энэ һайн үүс... колхозой правлени дэмжэхэ ё...

Ж. Дамд...

ЗАҺАБАРИ

«Агитаторай блокнодой» энэ оной 7-дохи номерой 3-дахи хуудаһанай һүүлшын абзацын түрүүшын мэдүүлэлые: «Коммунистическэ партимнай ороноо социалистическэ ёһоор индустриализацилха политика, хүндэ промышленностиие булюу ехээр хүгжөөхэ политика сэхэ шууд бэелүүлээд, манай орон дотор с...лизмын илаха ябадал хангаа...» уншаха хэрэгтэй.

«Агитаторай блокн... редк...

Редактор Д. Л. ЛОБСАН...

Советско-шведскэ худалдаа наймаанай харилсаанууд тушаа

СТОКГОЛЬМ, апрелиин 22. (ТАСС). Хэлсээнүүдэй болоһоной һүүлээр СССР-эй ба Швециин хоорондо 1955 ондо эд бараа андалдан абалсаха тухай Протокол 1955 оной апрелиин 22-то Стокгольмдо баталагдаа.

Советскэ Союз хадаа нефтепродуктнуудые, марганцева ба хромово руда, асбест, автомобильнуудые, бензол ба бусад товарнуудые Швецидэ худалдаха болоо.

Швеци хадаа суднануудые, промышленна ба энергосиловой түхеэрэлгэнүүдые, үрэмдэлгын станогуудые, шанар һайнтай прокат, саарһа болон бусад товарнуудые СССР-тэ худалдаха байна.

Советскэ талаһаа—СССР-һээ Швецидэ байдаг худалдаа наймаанай түлөөлэгшэ Н. В. Васильев, Шведскэ талаһаа—Шведскэ правительствын этигэмжэтэ, посланник Э. Мудиг Протоколдо гар табяа.

МҮНӨӨДЭР КИНОТЕАТРТА

«ЭРДЭМ» кинотеатртa — «Овод» (10 ч. 30 м., 12 ч. 30 м., 14 ч. 30 м., 16 ч. 30 м., 18 ч. 30 м., 20 ч. 30 м. ... 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора—32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности — 34.05, местной информации и писем— 24-74. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00439. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР. Зак. 2...